

Tilinpäätös 2018

Yhtymähallitus 5.3.2019

Sisällysluettelo

1.	Toimintakertomus 2018	4
1.1	Toiminta ja talous	4
1.1.1	Kuntayhtymän johtajan katsaus	4
1.1.2	Hallinto	5
1.1.3	Henkilöstö.....	8
1.1.4	Asiakastyytyväisyys.....	10
1.1.5	Olenaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen	10
1.2	Selonteko sisäisestä valvonnasta	10
1.2.1	Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen	11
1.2.2	Tavoitteiden toteutuminen, varojenkäytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus	11
1.2.3	Riskienhallinta.....	11
1.2.4	Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta	12
1.2.5	Sopimustoiminta.....	12
1.2.6	Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä	12
1.3	Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	12
1.3.1	Tilinpäätöksen vaikutus kuluvaan vuoteen talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä.....	14
1.3.2	Toiminnan rahoitus.....	15
1.4	Rahoitusasema ja sen muutokset.....	17
1.5	Kuntayhtymän kokonaistulot ja – menot	19
1.6	Tilikauden tuloksen käsittely	19
2.	Talousarvion toteutuminen.....	20
2.1	Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen tulosalueittain.....	21
2.1.1	Hallinto- ja tukipalvelut	21
2.1.2	Sosiaalipalvelut	24
2.1.3	Ikäihmisten palvelut	27
2.1.4	Terveyspalvelut.....	31
2.1.5	Investoinnit.....	37
2.2	Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	38
2.2.1	Käyttötalouden toteutuminen tulosalueittain	38
2.2.2	Jäsenkuntien rahoitusosuudet	40
2.2.3	Tuloslaskelman toteutuminen.....	41
2.2.4	Investointiosan toteutuminen.....	42
2.2.5	Rahoitusosan toteutuminen.....	43
3.	Tilinpäätöslaskelmat.....	44
3.1	Tuloslaskelma	44
3.2	Rahoituslaskelma.....	45

3.3	Tase.....	46
4.	Liitetiedot	48
4.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	48
4.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	49
4.2.1	Toimintatuotot tulosalueittain	49
4.2.2	Toimintakulut tulosalueittain	50
4.2.3	Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista	51
4.2.4	Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta tilinpäätöksessä	53
4.3	Taseen vastaavia ja vastattavia koskevat liitetiedot	53
4.3.1	Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	53
4.3.2	Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti	53
4.3.3	Oman pääoman erittely.....	55
4.3.4	Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät.....	56
4.4	Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot	56
4.4.1	Henkilöstön lukumäärä 31.12.....	56
4.4.2	Tilikauden henkilöstökulut	56
4.4.3	Tilintarkastajan palkkiot	57
4.5	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	57
4.5.1	Leasingvastuiden yhteismäärä	57
4.5.2	Vastuusitoumukset.....	57
5.	Tilinpäätöksen allekirjoitukset.....	58
5.1	Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset.....	58
5.2	Tilinpäätösmerkintä.....	59
6.	Luettelot ja selvitykset.....	60
6.1	Luettelo kirjanpito kirjoista ja tositteiden lajeista.....	60
6.2	Selvitys kirjanpidon säilytyksestä	60
7.	Tilasto-osa.....	61
7.1	Palvelujen käyttö jäsenkunnittain ja tehtävittäin 2010 - 2018	61
7.2	Suoritehinnat 2011 - 2018 tehtävittäin	64
7.3	Jäsenkuntien kuntaosuuksien menokehitys 2011 - 2018.....	66

1. Toimintakertomus 2018

1.1 Toiminta ja talous

1.1.1 Kuntayhtymän johtajan katsaus

Vuoden 2017 tilinpäätöksen katsauksessa arvioin, että kuntayhtymän taloudellinen tulos v. 2017 oli kuntayhtymän historian paras. Vuoden 2018 taloudellista tulosta ei voida pitää yhtä hyvänä pääasiassa kuntayhtymästä riippumattomista syistä. Sen sijaan toiminnallisesti vuosi 2018 oli erittäin merkittävä kaikilla tulosalueilla siitä huolimatta, että Lappajärven ero aiheutti merkittävää lisätyötä.

Sosiaalipalveluiden tulosalueella on sosiaalityöntekijöiden vajauksesta huolimatta onnistuttu kehittämään toimintoja. Tästä on osoituksena perhekeskuksen kehittämistyö ja siitä saatu tunnustus. Huomionarvoista on, että sosiaalipalveluiden menot kokonaisuudessaan jäivät pitkästä aikaa alle budjetin.

Ikäihmisten palvelutarvetta ja kustannuksia arvioitaessa tulee ottaa huomioon väestön ikärakenteen nopea muuttuminen yhä vanhusvoittoisemmaksi. Kymmenen viime vuoden aikana yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä on kasvanut n. 7 %:lla ja lähestyy jo uhkaavasti 30 %:n tasoa. Tulosalueella on pyritty valtakunnallisen laatusuosituksen mukaisesti siirtämään painopistettä yhä enemmän tehostetusta palveluasumisesta kotihoitoon. Tämä on merkinnyt huomattavaa lisäresurssin tarvetta nimenomaan kotihoidossa. Vuodeosaston siirto Iltakellon yläkertaan aiheutti lisäkustannuksia tehostetun palveluasumisen ostopalveluissa. Vastaavasti merkittävät kustannussäästöt toteutuvat vaikkakin hieman jälkijättöisesti terveyspalveluissa.

Terveyspalveluissa toteutettiin heti toimintavuoden alussa lääkäreiden keskittäminen Kauhavan hyvinvointikeskukseen ja samalla hyvinvointiasemilla otettiin käyttöön etälääkäritoiminnan mahdollistava tekniikka. Nämä ja vuodeosaston keskittäminen ja siirtäminen takaisin kanta-Kauhavalle kesäkuussa ja samoihin aikoihin toteutunut kotisairaaloiminnan käynnistäminen ovat osoittaneet erittäin hyväksi ratkaisuksi. On ymmärrettävää, että nämä merkittävät muutokset eivät vielä näy täysipainoisesti vuoden 2018 talousarvion toteutumassa. Seurantareportit osoittavat kuitenkin, että uudistukset ovat parantaneet merkittävästi kustannustehokkuutta ja lisänneet asiakastytyväisyyttä.

Jo talousarvion laadinnan yhteydessä oli pelättävissä, että talousarvio on joiltakin osin epärealistinen. Tämä näkyy erityisesti erikoissairaanhoidon kustannuksissa. Myös laboratorio- ja röntgenpalveluiden sekä lääkäripalveluiden oston varatut määrärahat eivät olleet riittävät.

Suuri pettymys oli sairauspoissaolojen merkittävä lisääntyminen. Toteutuma oli peräti 21,3 päivää/henkilötyövuosi, kun tavoitteeksi oli asetettu 15 päivää. Merkillä pantavaa on kuitenkin se, että palkat ja sivukulut ylittyivät vain reilulla 300 000 eurolla. Tähänkin ylitykseen merkittävin syy oli se, että KVTES:n mukainen kertaerä kirjattiin vuodelle 2018.

Oman toiminnan jokapäiväisen työn ja kehittämistyön lisäksi erityisesti johtoa, mutta myös muuta henkilöstöä on työllistänyt tätä kirjoitettaessa vielä henkitoreissaan oleva sote- ja maakuntauudis-

tus sekä tilakysymykset. Erityisen ilahduttavaa on, että Kauhavan hyvinvointikeskushanke on edennyt lähestulkoon suunnitelmien mukaisesti ja tavoitteena on edelleen, että uusi hyvinvointikeskus olisi käytettävissä viimeistään vuoden 2022 alkuun mennessä.

Myös vuosi 2019 tulee olemaan erittäin haasteellinen talouden suhteen. Jäsenkuntien antaman rahoituskehyksen mukaisesti kuntayhtymän tulisi aikaansaada 32 henkilötyövuotta vastaavat säästöt omassa toiminnassaan. Tämän seurauksena yhtymähallitus on päättänyt yhteistoimintamenettelyn käynnistämisestä. Tavoitetta ei millään muotoa helpota se, että todennäköisesti jo alkusyksystä eduskunta tulee ottamaan kantaa henkilöstömitoitukseen, joka ei juurikaan anna mahdollisuuksia henkilöstömitoituksen alentamiseen. Yt-neuvottelujen keskeisenä tavoitteena onkin löytää palvelumuotoilun avulla uusia toimintatapoja ja kustannushyötyjä. Poissuljettua ei ole myöskään se, että palvelutarpeita joudutaan priorisoimaan.

Keskeinen tekijä on kuitenkin sairauspoissaolojen määrään vaikuttaminen. Sairauspoissaolojen väheneminen 1/3:lla eli n. 15 päivään/henkilötyövuosi merkitsisi yksistään jo lähes 20 henkilötyövuoden kustannusta vastaavaa säästöä. Yhteistoimintamenettelyn keskeisenä tavoitteena onkin, että jo hyväksytyin korvaavan työn mallin lisäksi haetaan yhteistyössä henkilöstön kanssa muita keinoja tavoitteeseen pääsemiseksi. Johtoryhmä on omalta osaltaan jo syksystä alkaen jättänyt jo täyttämättä lähes kymmenen virkaa/tointa.

Talousarvion toteutumasta huolimatta on syytä muistaa, että esim. perusterveydenhuollon kustannuskehitys vuoden 2006 (aika ennen kuntayhtymää) vuoteen 2017 on Kauhavalla ollut maakunnan toiseksi maltillisin ja erikoissairaanhoidon osalta maltillisin eikä Evijärven ja Lappajärvenkään kustannuskehitys ole juurikaan poikennut vastaavan ikärakenteen kuntien kustannuksista ottaen lisäksi huomioon kuntayhtymän perustamisen myötä tulleet palvelurakennemuutokset.

Yhteenvedona voidaan todeta, että kaikki vuodelle 2018 asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat jopa yli odotusten. Taloudessa suurimmat poikkeamat aiheuttivat tekijät (ostopalvelut), joihin kuntayhtymällä ei juurikaan ole mahdollista vaikuttaa. Erikoissairaanhoidot menot ovat vuosi vuodelta kasvaneet yhä kiihtyvällä vauhdilla. Nyt ollaan tilanteessa, jossa erikoissairaanhoido vie kaikki liikenevät resurssit, minkä johdosta perustason palvelut ovat olleet jatkuvien säästötoimenpiteiden kohteena. Ellei muutosta tapahdu, koko perustason toiminta ajautuu lähivuosina umpikujaan.

1.1.2 Hallinto

Kuntayhtymän toimielimiä ovat yhtymähallitus, yksilöjaosto ja tarkastuslautakunta. Yhtymähallitus on kuntayhtymän kuntalain 81 § 1 momentin mukainen toimielin. Yhtymähallitus vastaa kuntayhtymän hallinnosta ja taloushoidosta. Kuntayhtymän palvelutuotanto on jaettu tulosalueisiin, tulosyksiköihin ja tehtäviin. Kuntayhtymän operatiivisena johtajana toimii kuntayhtymän johtaja.

Lappajärven erottua kuntayhtymästä 1.1.2019 Evijärven ja Kauhavan valtuustot ovat yhtäpitävin päätöksin päättäneet muuttaa Yhtymähallituksen kokoonpanoa siten, että Lappajärveltä vapautuvat paikat täytetään Evijärven edustajilla ja että tarkastuslautakunnan Lappajärveltä vapautuvia paikkoja ei täytetä. Lisäksi Kuntayhtymän toimielimiin lisättiin kuntalain edellyttämä erikseen koolle kutsuttava yhtymäkokous niitä tapauksia varten, jolloin kuntayhtymän osakkaiden valtuustojen päätökset eivät ole yhtäpitäviä.

1.1.2.1 Yhtymähallitus

Kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa edustaa yhtymähallitus, jossa on kaksitoista jäsentä. Jäsenkuntien kunnanvaltuustot valitsevat toimikaudekseen kerrallaan kuntayhtymän yhtymähallituksen jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet (suluissa). Kauhavan kaupunki valitsee yhtymähallitukseen kahdeksan (8) jäsentä ja Evijärven ja Lappajärven kunnat kaksi (2) jäsentä kumpikin. Vuoden 2019 alusta yhtymähallituksen kokoonpano on muuttunut siten, että Kauhavalta on kahdeksan ja Evijärveltä neljä jäsentä.

Tilikauden aikana yhtymähallituksen kokoonpano on ollut:

Kauhavalta	Matias Peltonen (Sinikka Syrjälä) Mika Kankaansyrjä (Marjut Ristolainen) Heikki Korkealaakso (Tiina Roumio) Marita Mattila (Tuula Mäki-Fränti) Harri Ojanperä (Seppo Malmi) Jussi Pahkajärvi (Erkki Loukola) Timo Renko (Johanna Ratia) Niina Övermark (Marita Kunnari)
Evijärveltä	Juha Alkio (Jari Anttikoski) Maritta Hanhikoski (Terhi Kultalahti)
Lappajärveltä	Vesa Luoma (Maria Viita-aho-Tohni) Elina Löytömäki (Antti Turpeinen)

Yhtymähallituksen puheenjohtajana on toiminut Jussi Pahkajärvi ja varapuheenjohtajana Juha Alkio. Esittelijänä yhtymähallituksen kokouksessa toimii kuntayhtymän johtaja. Yhtymähallitus kokoontui toimintavuoden aikana 9 kertaa käsittelemään yhteensä 139:ää asiaa.

1.1.2.2 Yksilöjaosto

Yksilöjaosto toimii sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä tarkoitettuna monijäsenisenä toimielimenä, jonka tehtävänä on yksilön oikeusturvan takaaminen. Yksilöjaoston muodostaa yhtymähallituksen valitsevat viisi (5) jäsentä. Perussopimuksessa ei ole otettu kantaa paikkojen jakautumiseen jäsenkuntien kesken, koska kyseessä ei ole poliittinen toimielin. Yksilöjaoston jäseninä ovat tilikaudella 2018 toimineet:

Kauhava	Heikki Korkealaakso (Tiina Roumio) Matias Peltonen (Sinikka Syrjälä) Timo Renko (Johanna Ratia)
Evijärvi Lappajärvi	Juha Alkio (Jari Anttikoski) Elina Löytömäki (Antti Turpeinen)

Yksilöjaoston puheenjohtajana on toiminut Heikki Korkealaakso ja varapuheenjohtajana Elina Löytömäki. Yksilöjaoston esittelijänä toimii sosiaalipalvelujen johtaja. Yksilöjaosto kokoontui kertomusvuoden aikana 9 kertaa käsitellen 38:aa asiaa.

1.1.2.3 Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja

Kuntayhtymän hallinnon ja talouden ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja kuntalain ja tarkastussäännön mukaisesti. Tarkastuslautakunnan muodostaa jäsenkuntien kunnanvaltuustojen valitsemat kahdeksan jäsentä. Kauhavan kaupunki valitsee neljä (4) jäsentä ja Evijärven ja Lappajärven kunnat kumpikin kaksi (2) jäsentä sekä heille henkilökohtaiset varajäsenet. Vuoden 2019 alusta tarkastuslautakunnassa on kuusi jäsentä, Kauhavalta neljä ja Evijärveltä kaksi.

Tarkastuslautakunnan jäseninä ovat tilikaudella 2018 toimineet:

Kauhava	Vesa Autio (Kari-Veli Mäkelä) Taina Huhtala (Sirpa Kyyriäinen) Jan-Erik Sandvik (Arto Rinne) Aulikki Salo (Anna-Leena Ritala)
Evijärvi	Lauri Koivukangas (Ulla Lassila) Heli Saari (Aapo Kirsilä)
Lappajärvi	Seija Autio (Ville Väkeväinen) Jari Hernesniemi (Maarit Ahola)

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana on toiminut Aulikki Salo ja varapuheenjohtajana Lauri Koivukangas. Tarkastuslautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 8 kertaa käsitellen 52 asiaa.

Kauhavan kaupunginvaltuusto valitsee tarkastuslautakunnan ehdotuksesta yhtymähallituksen toimikautta vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastamista varten yhden tai useamman tilintarkastajan, joka toimii tehtävässään virkavastuulla. Kuntayhtymän hallinnon ja talouden tarkastajaksi on vuosille 2017 – 2021 valittu JHTT-yhteisö KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy. Vuonna 2018 vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut KHT, JHTT Elina Pesonen.

1.1.2.4 Johtoryhmä

Kuntayhtymän johtaja, tulosaluejohtajat sekä talousjohtaja ja kehittämisspäällikkö kuuluvat hallintosäännön 7 §:n mukaan kuntayhtymän johtoryhmään. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii kuntayhtymän johtaja ja sihteerinä kehittämisspäällikkö.

Johtoryhmän jäsenet:	
Kuntayhtymän johtaja	Antti Perkkalainen
Sosiaalipalvelujen johtaja	Elisa Roimaa vs.
Johtava ylilääkäri	Heidi Ojala
Ikäihmisten palvelualueen johtaja	Terhi Haapala
Hoitotyön johtaja	Piia Kujala
Talousjohtaja	Ilpo Koivisto (7.3. - 31.8. EP:n maakuntavalmistelu)

Johtoryhmä kokoontui kertomusvuoden aikana 21 kertaa.

1.1.3 Henkilöstö

Kuntayhtymä julkaisee erillisen henkilöstökertomuksen, jossa henkilöstöön liittyviä asioita on avattu yksityiskohtaisemmin, joten toimintakertomuksessa vain pääkohdat.

31.12.2018 kuntayhtymän palveluksessa oli yhteensä 694 vakinaista henkilöä, joista kokoaikaisia oli 559 ja osa-aikaisia 135. Määräaikaisia oli yhteensä 215 henkilöä, joista kokoaikaisia 193, osa-aikaisia 19. Työllistettyjä henkilöitä oli 3. Yhteensä palveluksessa 31.12.2018 oli 909 henkilöä. Vuonna 2018 henkilöstön määrä henkilötyövuosina oli 777,2 (762,9 henkilötyövuotta vuonna 2017).

1.1.3.1 Henkilöstö tulosalueittain 31.12.

2018	Vakituiset	Määräaikaiset	Yhteensä	Osuus
Hallinto- ja tukipalvelut	73	20	93	10,2 %
Sosiaalipalvelut	99	45	144	15,8 %
Ikäihmisten palvelut	350	106	456	50,2 %
Terveyspalvelut	172	44	216	23,8 %
Yhteensä	694	215	909	100,0 %

2017	Vakituiset	Määräaikaiset	Yhteensä	Osuus
Hallinto- ja tukipalvelut	71	25	96	10,6 %
Sosiaalipalvelut	101	37	138	15,2 %
Ikäihmisten palvelut	334	128	462	50,9 %
Terveyspalvelut	171	40	211	23,3 %
Yhteensä	677	230	907	100,0 %

1.1.3.2 Sairauspoissaolot

Sairauspoissaolojen määrä oli 16 582 (15 561 vuonna 2017) kalenteripäivää, jonka lisäksi oli tapaturmapäiviä yhteensä 799 (841) kalenteripäivää. Sairauspoissaolot olivat keskimäärin 21,3 (18,7) kalenteripäivää/henkilötyövuosi. Edellisvuodesta henkilöstön sairauspoissaolot kasvoivat 2,6 pv/henkilötyövuosi. Kuntayhtymän tavoitteena vuodelle 2018 oli saada sairauspoissaolot vähenemään 15 pv tasolle per henkilötyövuosi, joten merkittävästä panostuksesta huolimatta tavoitteeseen ei päästy.

1.1.3.3 Henkilökunnan täydennyskoulutus ja muu koulutus

Koko henkilöstön täydennyskoulutusta toteutui 1 323 pv (2 436 pv vuonna 2017) ja muuta koulutusta 309 (297) pv. Lääkehoidon perusteet -verkkokoulutuksen (LOVE) on suorittanut hyväksytysti vuoden 2018 aikana 164 työntekijää, joista ostopalveluyksiköistä on ollut muutama tenttijä. Kaikki lääkkeiden kanssa tekemisissä olevat työntekijät suorittavat lääkehoidon kurssit tarvittavine näyttöineen vähintään viiden vuoden

välein. Lääkehoidon osaamisen varmistaminen tällä tavalla lisää potilasturvallisuutta ja tuo laatua hoitotyöhön.

1.1.3.4 Läheltä piti- ja vaaratilanneilmoitukset

Henkilökunta on tehnyt vaara- tai uhkatilanteista haitallisten prosessien seurantajärjestelmän (HaiPro) kautta ilmoituksia potilasturvallisuus-, työturvallisuus- ja tietoturvaongelmista. HaiPro -ilmoituksia seurattiin systemaattisesti vuoden 2018 aikana. Ilmoitukset käsitellään yksiköissä, tulosalueella tai työsuojeluorganisaatioissa. Esimiehet ja/tai muu taho on käsitellyt ilmoitukset ja tehnyt tarvittavia toimenpiteitä. Kokonaisuudessa ilmoituksia tehtiin vuoden 2018 aikana 682 kpl. Tietoturvaongelmista johtuvia ilmoituksia oli yksi.

Potilasturvallisuusilmoituksia tehtiin 474kpl. Näistä läheltä piti -tilanteita oli 97 ja tapahtui potilaalle -tilanteita 377. Yleisin tapahtumatyyppi oli lääkehoitoon liittyvät haittatapahtumat 41,8 %.

Työturvallisuutta koskevia ilmoituksia tehtiin vuoden aikana 207 kpl, joista 77 oli läheltä piti -tilanteita ja 130 työtaturmailmoituksia. Ilmoituksista 38,2 %:ssa oli kyse väkivallasta tekijänä sairautensa takia potilas. Muita syitä olivat mm. äkillinen psyykinen tai fyysinen kuormittuminen (14 %), pisto- tai viilto (14,5 %) ja kaatuminen tai kompastuminen (12,6 %). Aiempaan verrattuna ilmoitusten lukumäärä on noussut ja tämä johtuu siitä, että vuoden aikana on korostettu ilmoitusten tekemisen tärkeyttä ennaltaehkäisyä varten.

1.1.3.5 Tyhy-toiminta

Työhyvinvoinnin tukemiseksi kuntayhtymässä on käytössä ePassi-järjestelmä työntekijöiden liikunta- ja kulttuuriharrastusten tukemiseen ja edun arvo on vuosittain 150 euroa per työntekijä.

Varhaisen tuen teema on jatkunut koko vuoden ja palaveriteita, joissa työhyvinvointisuunnittelija on ollut mukana, on pidetty noin 60. Lisäksi esimiesten ja työntekijöiden kesken on pidetty noin 123 varhaisen tuen keskustelua. Korvaavan työn mallin luominen ja sen jalkauttaminen yhdessä esimiesten ja työntekijöiden kanssa on ollut tärkeä osa vuoden 2018 työhyvinvointityötä.

Vuoden mittaan on ollut paljon tapaamisia, keskusteluja tai puheluita työntekijöiden kanssa. Yhteistyö työterveyshuollon kanssa on ollut jatkuvaa ja hyvää. Työpaikkakäyntejä on tehty 14 ja kolmikantapalaveriteita on pidetty 58.

Tärkeä koulutus on ollut TTL Työ@Elämä – hanke ja siihen liittyvä kouluttajakoulutus, jonka myötä esimiehiä on koulutettu.

1.1.3.6 Työsuojelutoiminta

Työsuojelun toiminta on jatkunut aktiivisena. Riskinarviokäyntejä oli 34 kpl. Työsuojelutoimikunnalle oli koulutusta kahtena päivänä neljä tuntia. Kokouksia oli 6 kpl. YT-toimikunta kokoontui 6 kertaa, kuten sisäilmatyöryhmäkin.

Aluehallintovirasto teki tarkastuksia eri yksikköihin 6 kertaa. Toimintakertomuksissa oli toimintaohjeita, psykososiaalisen kuormituksen arviointi tuli aiempaa enemmän näkyviin. Työsuojelun toimintaohjeiden päivitys jatkui yksiköissä.

HaiPro työturvallisuusilmoitusten määrä nousi 74 % edellisestä vuodesta. Vuoden 2017 lopussa oli koulutusta HaiProsta esimiehille. Vuoden mittaan on kannustettu ilmoitusten tekemiseen ja huomio on kiinnittynyt prosessiin, ei ilmoituksen tekijään. Työturvallisuusilmoituksissa oli mukana kaksi vakavaa tapaturmaa.

1.1.4 Asiakastyytyväisyys

Asiakaspalautteiden keräämisen tavoitteena on saada tietoa Kuntayhtymä Kaksineuvoisen toiminnasta, toimintojen kehittämistä sekä asiakkaiden tarpeista toimintojen ja palvelujen suhteen. Asiakkaat voivat jättää palautetta sähköisesti Kuntayhtymän verkkosivujen kautta jokaisesta yksiköstä. Lisäksi osassa yksiköissä on asiakaspalautelaatikko, johon voi jättää kirjallisen palautteen. Asiakkaat antavat palautetta myös puhelimitse ja sähköpostitse yksiköiden esimiehille. Palautteet käsitellään yksiköissä.

Sähköisesti asiakaspalautetta voi antaa verkkosivujen kautta olevalla Qpro -asiakaspalauteportaalilla. Qpro on Etelä-Pohjanmaalla alueellisesti käytössä oleva asiakaspalautejärjestelmä. Qpro-järjestelmä soveltuu erityisesti terveydenhuollon yksiköiden asiakaspalautteiden keräämiseen, vaikkakin sitä voidaan hyödyntää koko kuntayhtymässä.

Kuntayhtymässä laaditaan asiakaskertomus vuodelta 2018, jossa käydään tarkemmin läpi asiakkuuksia, niiden hoidon laatua ja kehittämistä.

1.1.5 Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Lappajärven kunnan ero kuntayhtymästä on toteutunut 1.1.2019. Lappajärven kunnan osuus kuntayhtymän peruspääomasta 136.440,58 euroa maksetaan ensisijaisesti kunnan käyttöön kuntayhtymästä siirtyneen käyttöomaisuuden tasearvolla.

Vuoden 2019 alussa Kauhavan ja Kortesjärven terveysasemien kiinteistöt on luovutettu Kauhavan kaupungille. Vastikkeena luovutuksesta Kauhavan kaupungin osuutta kuntayhtymän peruspääomasta on alennettu kiinteistöjen tasearvolla.

1.2 Selonteko sisäisestä valvonnasta

Yhtymähallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskien hallinta on järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Sisäinen valvonta on ollut tavanomaista johtavien viranhaltijoiden ja kuntayhtymän johtajan suorittamaa valvontaa. Tulosalueet ovat arvioineet sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta ja riittävyyttä yksiköissään. Kuntayhtymän sisäisen valvonnan ohjeistusta ja kontroleja arvioidaan jatkuvasti ja ohjeistusta täsmennetään tarpeen mukaan.

Tilikauden päättymisen jälkeen havaittiin, että sisäisestä valvonnasta ja kontroleista huolimatta oli rikollisella tavalla pystytty aiheuttamaan vahinkoa kuntayhtymälle. Vahingon määrä sisältyy täysimääräisesti Kuntayhtymän vuoden 2018 tilinpäätökseen ja toimenpiteet vahingon takaisinperimiseksi on aloitettu.

1.2.1 Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kuntayhtymän tehtävänä on perussopimuksen mukaan tuottaa kansanterveystyön ja sitä täydentävien la-
kien mukaiset terveydenhuollon palvelut sekä sosiaalihoitolaissa ja sitä täydentävissä erityislaeissa tarkoi-
tetut palvelut ja tukitoimenpiteet jäsenkuntien asukkaille.

Kaikessa toiminnassa on noudatettu lakeja ja niiden täytäntöönpanosta annettuja määräyksiä. Toiminnassa
on noudatettu myös hyvää hallintotapaa. Toimintaelinten tai viranhaltijain toimintaan ei ole tilikauden ai-
kana kohdistunut kunnallisvalitusta, syytteen asettamista tai muuta oikeusseuraamusta. Asianajajan palve-
luita on käytetty työoikeudellisissa prosesseissa.

1.2.2 Tavoitteiden toteutuminen, varojenkäytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pä- tevyys ja luotettavuus

Hallintosäännön mukaan raportointi yhtymähallitukselle tulee suorittaa kolmannesvuosittain. Raportissa
tulee antaa hallitukselle selvitys toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Kahden en-
simmäisen vuosikolmanneksen toimintaraportit on laadittu ajallaan ja esitetty yhtymähallitukselle. Koko
vuoden raportointi tapahtuu tilinpäätöksessä.

Varojenkäytön valvonta kuuluu jokaiselle esimiehelle oman yksikkönsä osalta. Varojen käytössä ei ole ha-
vaittu epäselvyyksiä.

1.2.3 Riskienhallinta

Kuntayhtymän omaisuusvakuutus, moottoriajoneuvovakuutukset, vastuu- ja keskeytysvakuutukset sekä
hallinnon vastuuvakuutus on yhtymähallituksen päätöksen mukaisesti järjestetty If -vahinkovakuutusyhtiö
Oy:ssä. Lakisääteinen tapaturmavakuutus on järjestetty keskinäinen vakuutusyhtiö LähiTapiolassa. Kuntayh-
tymällä on sopimus vakuutusmeklariliike Semita Oy:n kanssa. Semita Oy hoitaa pyydettyä vakuutusten
kilpailutukset ja antaa neuvontaa ja opastusta vakuutusasioiden hoidossa.

Kuntayhtymän toiminnan kannalta merkittävimmät riskit liittyvät henkilöstöön sekä tietoliikenteeseen. So-
siaalipuolella joistakin ammattihenkilöistä on pulaa ja tämä on aiheuttanut vaikeuksia virkojen ja toimien
täytössä. Ammattihenkilöiden pula on johtanut siihen, että varsinkin lastensuojelussa asiakasmäärät per
työntekijä ovat nousseet yli suositusten.

Tietohallinnossa on selkeä henkilöstöriski, koska kuntayhtymässä on vain yksi päätoiminen tietohallinnon
työntekijä (atk-käyttöpäällikkö) ja hänenkin työpanoksestaan osa kuluu maakunnan Sote – tietojärjestel-
mien rakentamiseen. Riskiä pienentää se, että tietohallintopalveluja ostetaan ulkopuolelta ja yhä enemmän
käytetään maakunnan yhteisiä tietojärjestelmiä, joissa on maakuntatasoinen keskitetty järjestelmätuki.

Henkilöstön turvallisuuteen on kiinnitetty huomioita laatimalla ohjeistus yksintyöskentelyä varten ja terä-
vien esineiden turvallisesta käsittelystä.

Tietojärjestelmien ja tietoliikenteen toimivuus ovat keskeisessä asemassa potilasturvallisuudessa ja kun-
tayhtymän toiminnassa. Maakunnan yhteinen potilastietojärjestelmä ja kahdennettu tietoliikenneverkko
pienentävät tietoliikenteen toimivuuteen liittyviä riskejä.

1.2.4 Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa ei ole toteutunut menetyksiä, arvon alennuksia tai jouduttu korvaus- tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen. Tulosaluejohtajat ja viime kädessä kuntayhtymän johtaja vastaavat siitä, että hankinnat ovat hankintalain säännösten mukaisia.

1.2.5 Sopimustoiminta

Kuntayhtymän johtaja hyväksyy sopimukset, joiden taloudellinen tai muu merkitys ei ole sellainen, että asian käsittelemistä yhtymähallituksen kokouksessa on pidettävä tarpeellisenä. Sopimusten valmistelusta vastaa näin ollen kaikilta osin viime kädessä kuntayhtymän johtaja. Tulosaluejohtajat omalta osaltaan valvovat sopimusehtojen noudattamista ja vanhenemisaikoja. Kuntayhtymän tekemillä sopimuksilla ei ole ollut sellaisia negatiivisia seuraamuksia, joita sopimusta tehdessä ei ole ennakoitu.

1.2.6 Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Kuntayhtymän johdon ja esimiesten tehtävänä on varmistaa sisäisen valvonnan ja tarkastuksen riittävyys.

Sisäinen tarkastus on tilikauden aikana ollut tavanomaista johtavien viranhaltijoiden ja kuntayhtymän johtajan suorittamaa valvontaa.

Sisäisen tarkastuksen palveluja ostetaan tarvittaessa tarkastusyhteisöiltä.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Kuntayhtymän toimintatuotot olivat vuonna 2018 yhteensä 96,7 miljoonaa euroa, josta kuntien vuoden 2018 toiminnasta kertyneet myyntituotot olivat 86,5 miljoonaa euroa. Toimintatuotot ilman kuntien maksuosuuksia olivat 10,2 miljoonaa euroa.

Toimintatuottojen talousarvion toteutumaprosentti oli 104,5 prosenttia. Edellisvuoteen nähden toimintatuotot kasvoivat 5,2 miljoonaa euroa kuntien maksuosuuksien kasvun takia. Toimintatuotot ilman kuntien maksuosuuksia olivat 0,3 miljoonaa euroa pienemmät kuin talousarviossa. Kuntien maksuosuudet olivat 4,5 milj. euroa suuremmat kuin talousarviossa ennakoitua ja kasvoivat 5,6 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Terveyspalveluissa sekä ikäihmisten palveluissa kuntamaksuosuudet ylittivät arvioidun. Sosiaalipalvelujen kuntaosuudet kokonaisuutena jäivät alle talousarviossa arvioidun vaikka palvelujen käytön kasvun takia Kauhavan kuntaosuus ylittyikin.

Terveyspalveluissa toteutettiin merkittäviä toiminnan muutoksia, joitten vaikutus ei vielä täysin realisoitunut säästöinä vuonna 2018. Sairaalaosasto siirrettiin Lappajärven väistötiloista Kauhavalle, lääkäreiden vastaanottoa toteutettiin jalkautuvina palveluina hyvinvointiasemilla ja etävastaanottoina ja kotisairaala-toiminta käynnistettiin. Oman toiminnan osalta kustannusylitysten suurimmat syyt olivat ennakoitua suuremmat ostopalvelukustannukset lääkäri-, laboratorio- ja röntgenpalveluissa. Vastoin odotuksia erikoissairaanhoidon kulut jatkoivat voimakasta kasvuaan.

Ikäihmisten palveluiden suurimmat ylitykset olivat henkilöstökuluissa, palveluseteliostoissa sekä luottotappioiksi kirjatuissa vuodelta 2014 periytyvissä saamisissa Lappajärven ja Evijärven kunnilta (0,2 M€). 0,9 M€ ylityksestä talousarvioon verrattuna noin 0,3 miljoonaa aiheutui näistä ennakomattomista kuluista ja loput 0,6 M€ jakautui ylitykseen palvelueteleissä ja henkilöstökuluissa. Suurin syy ikäihmisten palvelualueen kustannusylitykseen oli kuitenkin ennakoitua voimakkaampi palvelukysynnän kasvu. Kotihoidossa palvelukysyntä kasvoi 11 % ja tehostetussa palveluasumisessa lähes 10 % enemmän kuin mitä talousarvioissa ennakoitiin.

Sosiaalipalvelujen maksuosuuksien toteutuminen kokonaisuutena talousarvion mukaisena johtui pääasiassa säästöistä henkilöstökuluissa. Tähän oli pääasiallisena syynä se, että talousarvioon sisällytetyt virkoja ja toimia ei saatu täytettyä, koska ei ollut päteviä hakijoita. Työvoimapulan takia ostopalveluita käytettiin enemmän kuin mitä oli talousarviossa ennakoitu, mutta tästä huolimatta kokonaiskustannukset onnistuttiin pitämään talousarvion mukaisena.

Kuntayhtymän toimintakulut olivat vuonna 2018 yhteensä 96,4 miljoonaa euroa. Toimintakulujen talousarvion toteutumaprosentti oli 104,8. Edellisvuoden 91,0 miljoonasta eurosta toimintakulut ovat kasvaneet 5,6 miljoonaa euroa eli 5,9 prosenttia.

Henkilöstökulujen osuus kokonaiskuluista on 36,9 prosenttia. Oman toiminnan kuluista henkilöstökulujen osuus on 67,0 (edellisvuonna 57,1) prosenttia. Vuonna 2018 kuntayhtymän henkilöstökulut olivat 35,6 miljoonaa euroa, jossa on nousua edellisvuodesta 4,4 prosenttia ja talousarvion toteutumaprosentti oli 100,9. Henkilöstökuluihin sisältyy lähes 0,3 miljoonan euron tuloksellisuuden perusteella maksettava kertaerä, joka ansainnan perusteella täytyi sisällyttää jo vuoden 2018 tulokseen.

Vuonna 2018 asiakaspalveluiden ostot olivat 42,1 miljoonaa euroa, talousarvion toteutumaprosentti oli 107,6 ja kasvua edellisvuodesta 2,3 miljoonaa euroa/5,8 prosenttia. Asiakaspalveluihin sisältyvät erikoissairaanhoidon kulut 31,9 miljoonaa euroa kasvoivat edellisvuodesta 2,0 miljoonaa euroa (6,7 %). Vammaispalvelun erityispalvelujen ostot kasvoivat edellisvuodesta noin 0,1 miljoonaa ja olivat 1,4 miljoonaa euroa.

Muiden palvelujen ostot kasvoivat edellisvuodesta 7,0 prosenttia ollen 9,1 miljoonaa euroa ja talousarvion toteutumaprosentti oli 106,4 %. Muiden palvelujen ostoissa suurimmat nousut verrattuna edelliseen vuoteen olivat röntgen ja pesulapalveluiden ostoissa. Pesulapalveluiden nousu aiheutui toimintatavan muutoksesta, jossa omista teksteileistä siirryttiin vuokratekstiilien käyttöön.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot olivat 3,2 miljoonaa euroa ja kasvoivat edellisvuodesta 0,2 miljoonalla eurolla eli 6,7 prosentilla pääasiassa hoitotarvikkejakelun kustannusten kasvun takia. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden talousarvion toteutuma oli 104,2 prosenttia.

Avustukset kasvoivat edellisvuodesta 21,4 prosenttia ja olivat 3,4 miljoonaa euroa. Suurin syy tähän oli kasvu palvelusetelikustannuksissa, jotka kasvoivat 0,7 miljoonaa euroa. Avustusten talousarvion toteutuma oli 106,6 prosenttia.

Muut toimintakulut olivat 3,0 miljoonaa euroa, jossa on nousua edellisvuodesta 11 prosenttia. Kustannusten nousun syynä on pääasiassa vuoteen 2014 liittyvien 0,2 miljoonan euron riidanalaisen kuntasaatavien alas kirjaaminen kuntayhtymän hallituksen päätöksen mukaan. Rakennusten ja huoneistojen vuokrat olivat budjetin ja edellisvuoden tasolla. Muita luottotappiota kuin vuoden 2014 kuntasaatavia on kirjattu tilikaudella 79 711 euroa. Myyntisaamisista pois kirjattujen saamisten perintä jatkuu jälkiperinnässä.

Tilikauden rahoitustuottojen ja -kulujen yhteismäärä oli 24,9 tuhatta euroa ja poistot olivat 0,3 miljoonaa euroa.

Tilikauden tulos osoittaa ylijäämää 11 718,19 euroa.

TULOSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT (1 000 €)

TULOSLASKELMA		2018	2017
TOIMINTATUOTOT			
	Myyntituotot	89 567	84 397
	Maksutuotot	5 273	5 309
	Tuet ja avustukset	593	525
	Muut toimintatuotot	1 229	1 303
	TUOTOT YHTEENSÄ	96 661	91 533
TOIMINTAKULUT			
	Henkilöstökulut		
	Palkat ja palkkiot	-28 931	-27 695
	Henkilösivukulut		
	Eläkekulut	-5 481	-5 056
	Muut henkilösivukulut	-1 219	-1 340
	Palvelujen ostot		
	Asiakaspalvelujen ostot	-42 064	-39 802
	Palvelujen ostot	-9 126	-8 536
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
	Ostot tilikauden aikana	-3 213	-2 988
	Varaston muutos		
	Avustukset	-3 356	-2 844
	Muut toimintakulut	-2 987	-2 775
	KULUT YHTEENSÄ	-96 377	-91 034
	TOIMINTAKATE	284	499
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT			
	Korkotuotot	20	42
	Muut rahoitustuotot	6	23
	Muut rahoituskulut	-1	0
	RAHOITUSTUOTOT JA KULUT YHTEENSÄ	25	65
	VUOSIKATE	309	564
POISTOT JA ARVONALENTUMISET			
	Suunnitelman mukaiset poistot	-298	-548
	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	12	16
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
	Toimintatuotot/toimintakulut, %	100,3	100,5
	Vuosikate/poistot, %	103,9	102,9
Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista			
= 100 * Toimintatuotot/(Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)			
Vuosikate prosenttia poistoista			
= 100 * Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset			

1.3.1 Tilinpäätöksen vaikutus kuluvaan vuoteen talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä

Tilikauden tulos osoittaa ylijäämää 11 044,57 euroa eikä kuntayhtymän taseessa ole kertyneitä alijäämiä.

Kuntayhtymän palvelurakennetta ja toimintaa on määrätietoisesti uudistettu ja tehostettu viimeisten vuosien aikana. Tästä huolimatta ikäihmisten määrän ja hoivatarpeen ennustettu kasvu tulee asettamaan kuntayhtymän taloudelle suuria vaatimuksia ja pysyminen vuoden 2019 talousarviossa vaikuttaa hyvin haasteelliselta.

Vuosikausia valmisteltu sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus tulee toteutumaan joko vielä tämän kevään aikana tai seuraavalla hallituskaudella ja uudistus tulee synnyttämään nykyistä kuntayhtymää isomman ja vahvemman toimijan.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Kuntayhtymän nettoinvestoinnit olivat 65 093,02 euroa ja varsinaisen toiminnan ja investointien nettokasavirta 244 133,29 euroa. Investoinnit katettiin omalla tulorahoituksella. Kassan riittävyys oli 23 päivää 31.12.2018.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT (1000 EUR)				
			2018	2017
Toiminnan rahavirta				
	Vuosikate		309	564
	Tulorahoituksen korjauserät			-13
Investointien rahavirta				
	Investointimenot		-65	-140
	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot			23
Toiminnan ja investointien rahavirta			244	434
Rahoituksen rahavirta				
	Muut maksuvalmiuden muutokset			
	Toimeksiantojen pääomat		-11	48
	Vaihto-omaisuuden muutos		-1	23
	Saamisten muutos		-4 424	2 326
	Korottomien velkojen muutos		337	-350
	Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä		-4 099	2 047
Rahoituksen rahavirta			-4 099	2 047
Rahavarojen muutos			-3 855	2 481
Rahavarat 1.1.			9 878	7 397
Rahavarat 31.12.			6 022	9 878
	Rahavarojen muutos taseesta		-3 855	2 481

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2018	2017
Kassan riittävyys (pv)	22,8	39,5
Investointien tulorahoitus, %	475,1	401,2
Quick ratio	1,2	1,1
Current ratio	1,2	1,1
Kassan riittävyys (pv)		
= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassastamaksut tilikaudella		
Investointien tulorahoitus, %		
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno		
Quick ratio		
= (Rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)		
Current ratio		
= (Vaihto-omaisuus +Rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)		

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kuntayhtymällä ei ole talousarvio- eikä kassalainoja.

TASE JA TUNNUSLUVUT (1000 eur)			
		2018	2017
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
	Aineettomat oikeudet	58	108
	Muut pitkävaikutteiset menot	14	28
	Aineettomat hyödykkeet yhteensä	71	136
Aineelliset hyödykkeet			
	Maa- ja vesialueet	105	105
	Rakennukset	228	297
	Kiinteät rakennelmat ja laitteet	119	130
	Koneet ja kalusto	416	506
	Muut aineelliset hyödykkeet	2	2
	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
	Aineelliset hyödykkeet yhteensä	870	1 040
Sijoitukset			
	Osakkeet ja osuudet	7	4
	Sijoitukset yhteensä	7	4
	PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	948	1 180
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
	Aineet ja tarvikkeet	62	61
	Vaihto-omaisuus yhteensä	62	61
Saamiset			
	Lyhytaikaiset saamiset		
	Myyntisaamiset	5 755	1 507
	Muut saamiset	464	304
	Siirtosaamiset	454	438
	Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	6 674	2 249
	Saamiset yhteensä	6 674	2 249
Rahoitusarvopaperit			
	Rahat ja pankkisaamiset	6 031	9 878
	Rahat ja pankkisaamiset yhteensä	6 031	9 878
	VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	12 767	12 188
	VASTAAVAA YHTEENSÄ	13 714	13 368

VASTATTAVAA				
			2018	2017
OMA PÄÄOMA				
	Peruspääoma		2 459	2 459
	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä		193	177
	Tilikauden yli-/alijäämä		12	16
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ			2 664	2 652
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT				
	Valtion toimeksiantojen pääomat		50	61
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ			50	61
VIERAS PÄÄOMA				
	Lyhytaikainen vieras pääoma			
	Saadut ennakot			
	Ostovelat		4 998	4 844
	Muut velat		573	536
	Siirtovelat		5 421	5 274
	Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		10 992	10 655
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ			10 992	10 655
VASTATTAVAA YHTEENSÄ			13 706	13 368
TASEEN TUNNUSLUVUT				
	Omavaraisuusaste, %		19,4	19,8
	Suhteellinen velkaantuneisuus, %		11,4	11,6
	Kertynyt ylijäämä 1000 eur		205	193
	Kertynyt ylijäämä, eur/asukas		9,36	8,67
	Asukasmäärä		21 917	22 310
Omavaraisuusaste, %				
= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) /				
(Koko pääoma - saadut ennakot)				
Suhteellinen velkaantuneisuus, %				
= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot				
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)				
= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)				
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) eur/asukas				
= (Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)) /				
Asukasmäärä				

1.5 Kuntayhtymän kokonaistulot ja – menot

KOKONAISTULOT JA -MENOT 1000 eur			
1000 eur		2018	2017
TULOT			
Toiminta			
	Toimintatulot	96 661	91 533
	Korkotulot	20	42
	Muut rahoitustulot	6	10
	Toimintatuotot yhteensä	96 687	91 585
Investoinnit			
	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		23
	Kokonaistulot yhteensä	96 687	91 609
MENOT			
Toiminta			
	Toimintakulut	-96 377	-91 034
	Muut rahoituskulut	-1	0
	Toimintakulut yhteensä	-96 378	-91 035
Investoinnit			
	Investointimenot	-65	-140
	Investoinnit yhteensä	-65	-140
	Kokonaismenot yhteensä	-96 443	-91 175
	Kokonaistulot - kokonaismenot	244	434
	Muut maksuvalmiuden muutokset	4 099	-2 047
	Rahavarojen muutos	-3 855	2 481
	Muut maksuvalm.muutokset - rahavarojen muutos	244	434

1.6 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos osoittaa ylijäämää 11.718,19 euroa.

Yhtymähallitus esittää, että tilikauden ylijäämä 11.718,19 euroa siirretään taseeseen edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.

2. Talousarvion toteutuminen

Yhtymähallitus on hyväksynyt kuntayhtymä Kaksineuvoisen vuoden 2018 talousarvion toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kokouksessaan 16.11.2017 § 141. Jäsenkuntien valtuustot ovat hyväksyneet kuntayhtymän talousarvion yhtymähallituksen esityksen mukaisena joulukuussa 2017.

Kuntayhtymän taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

<u>Käyttötalous yhteensä</u>	<u>TP 2017</u>	<u>TA 2018</u>	<u>TP 2018</u>	<u>POIKKEAMA</u>	<u>TOT-%</u>
Toimintatulot	91 533 400	92 505 037	96 661 336	4 156 299	104,5
Toimintamenot	91 034 440	91 943 847	96 377 230	- 4 433 383	104,8
TOIMINTAKATE	498 960	561 190	284 106	- 277 084	50,6
Poistot ja arvonalentumiset	547 828	561 188	297 508	263 680	53,0

Kuntayhtymän toiminnan tavoitteena on

- Väestön hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen
- Laadukkaiden, vaikuttavien ja helposti saavutettavien palveluiden turvaaminen koko yhteistointialueella
- Näyttöön perustuvien, kustannustasoltaan kestävien perusturvapalveluiden tarjoaminen sekä
- Riittävän, osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön turvaaminen

Jäsenkunnat ovat valtuustojensa päätöksellä hyväksyneet perusterveydenhuollon järjestämissuunnitelman sekä Sosiaali- ja terveydenhuollosta perusturvaan -hankkeen loppuraportin. Näissä asiakirjoissa on määriteltänyt kuntayhtymän organisaatio- ja palvelurakenteet. Toiminnalliset tavoitteet on määriteltänyt eri toimintalohkojen strategia-asiakirjoissa, jotka myös on käsitelty jäsenkuntien valtuustoissa.

2.1 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen tulosalueittain

2.1.1 Hallinto- ja tukipalvelut

Hallinto- ja tukipalvelujen talousarvion toteutuma

HALLINTO-JA TUKIPALVELUT				ERO	Tot %	Muutos
	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TP18/TP17	TA/18	18/17 %
Toiminnan tuotot	518 336	436 826	616 805	98 469	141,2	19,0
Henkilöstökulut	3 334 217	2 960 126	3 567 868	233 651	120,5	7,0
Palvelujen ostot	1 580 579	1 924 673	1 810 880	230 301	94,1	14,6
Aineet ja tarvikkeet	829 181	997 130	926 204	97 023	92,9	11,7
Muut toimintakulut	640 280	664 992	685 548	45 268	103,1	7,1
Toimintakulut yhteensä	6 384 257	6 546 921	6 990 500	606 243	106,8	9,5
TOIMINTAKATE	-5 865 921	-6 110 095	-6 373 695	-507 774	104,3	8,7
Poistot	414 794	432 588	180 750	-234 044	41,8	-56,4
Nettokulut	-6 280 715	-6 542 683	-6 554 445	-273 730	100,2	4,4

Hallinto- ja tukipalvelujen tulosalueen taloudelliset ja toiminalliset tavoitteet toteutuivat. Tuottojen toteuma oli parempi kuin talousarvio maakuntavalmisteluun osallistuneiden henkilöiden kulujen laskutuksen takia. Kulujen puolella henkilöstökulujen vertailua talousarvioon vääristää talousarviossa koko kuntayhtymän sairauskulukorvauksien sisällyttäminen hallintoon, jotka toteumassa kohdistetaan kustannuspaikoille. Oikaistu henkilöstökulujen toteumaprosentti on 100,1 %.

Nettokulujen talousarviototeuma oli 100,2 % ja nettokulut olivat 0,3 milj. euroa suuremmat kuin edellisenä vuonna. Hallinto- ja tukipalveluiden nettokustannukset jaetaan tulosalueille joko nettokustannusten tai arvioitujen käyttömäärien perusteella.

2.1.1.1 Hallinto- ja henkilöstöpalvelut

Hallinto- ja henkilöstöpalveluiden strategisena tavoitteena oli taata hallinto-organisaatioille oikea ja oikea-aikainen tieto päätöksenteon tueksi sekä nopeat hallinto-, logistiikka- ja muut tukipalvelut. Strategisena tavoitteena oli myös atk:n täysimääräinen hyödyntäminen hallinto- ja talousprosesseissa.

Yhtymähallitus on seurannut toiminnan ja talouden kehitystä talousarviovuoden aikana kokousaikataulun mukaisesti annetuilla talouskatsauksilla. Talouden kehityksestä on raportoitu jäsenkunnille hallintosäännön aikataulun mukaisesti osavuosisikatsauksissa. Kuntayhtymän talousjohtaja on ollut täysiaikaisesti maakuntavalmistelun palveluksessa ajanjaksona 7.3.- 31.8. ja sen jälkeen on käyttänyt työajastaan 40 % kuntayhtymään.

Kuntayhtymä on ollut aktiivisesti mukana alueellisten tietohallinnon palvelujen kehittämisessä. Maakunnalliseen sote-valmisteluun liittyen kuntayhtymän tietohallintopäällikkö on laskutusperiaatteella käyttänyt osan ajastaan maakunnan tietohallintoprojekteihin.

2.1.1.2 Ravintohuolto

Ravitsemuspalvelut ovat osa tukipalvelujen tulosityksikköä. Ravitsemuspalveluja tuotettiin Kuntayhtymän omana toimintana Kauhavan, Evijärven ja Lappajärven keittiöillä.

Ravitsemuspalvelujen tavoitteena on tuottaa ravitsemussuositusten mukaiset ja maukkaat ravintohuollon palvelut Kuntayhtymä Kaksineuvoisen sisäisille asiakkaille. Kaikista keittiöistä tuotettiin palveluja myös ulkoisille asiakkaille. Keittiöt tarjoavat myös henkilöstöruokailun. Henkilöstöllä oli vaadittu peruskoulutus ja he ovat osallistuneet vuoden aikana täydennyskoulutuksiin.

Keittiöt pyrkivät koko ajan kehittämään toimintaansa ja siten myös kuluneen vuoden aikana on tehty tiivistä yhteistyötä yksiköiden kanssa. Yhteistyöllä pyritään löytämään hyvät ratkaisut asiakkaiden ravitsemuksellisiin tarpeisiin. Asiakastytyväisyyskysely toteutettiin syksyllä ja vastaukset olivat erittäin hyviä. Toiveet, joita kyselyn myötä tuli otetaan huomioon, jos mahdollista, uutta ruokalistaa suunniteltaessa. Keittiöt ovat olleet mukana järjestämässä osaltaan erilaisia teemapäiviä yksiköiden kanssa.

Oman keittiötoiminta on kustannustehokasta. Elintarvikekustannukset ovat 2,03€/ateria. Talousarviossa on toimintavuoden aikana pysytty kohtalaisesti. Oleelliset ylitykset tulevat Kauhavan keittiön osalta, jossa toiminta on kasvanut merkittävästi siihen, mitä on osattu arvioida talousarvioon.

Ravintohuollon osalta toimintavuoden oleellisin muutos tapahtui Kauhavan keittiöllä, kun osasto muutti viereiseen rakennukseen. Osaston vaikutuksesta ateriamäärät kasvoivat reilusti, myös henkilöstöruokailun ateriamäärät kasvoivat muutoksen vaikutuksesta. Alkuhaasteiden jälkeen toiminta on lähtenyt hyvin käyntiin.

Tavoite/Kriittinen menestystekijä	Toimenpiteet 2018	Tavoitetaso/Mittari	Toteuma 2018
Ravitsemussuosituksen mukaiset ateriat ja aikataulut	Yhteiset ruokalistat ja Aromi reseptiohjelma käytössä	Ruokalistojen läpikäynti vuosittain Asiakaspalautekyselyt vuosittain	Toteutunut täysin Toteutunut täysin
Ravitsemuspalvelujen tuottaminen kustannustehokkaasti	Oman ravitsemuspalvelutoiminnan tarkastelu ja kehittäminen sote- ja maakuntauudistuksen tavoitteiden mukaisesti	Toteutuneet elintarvikekustannukset / ateria Henkilöstöresurssi vastaa ateriamääriä Keittiöesimiesten yhteispalaverit 2-3x vuodessa	2,03€/ateria Toteutunut täysin Toteutunut täysin

2.1.1.3 Tukipalvelut

Siivous-, väline- ja vaatehuolto, puhelinvaihe, kiinteistöhuolto ja keskusvarastotoiminta kuuluvat tukipalvelujen tulosityksikköön.

Siivous- ja vaatehuolto sekä välinehuolto

Siivous- ja vaatehuolto toimivat koko kuntayhtymän alueella. Siten henkilöstön käyttö on joustavaa ja joutavaa. Kauhavan sairaalaosaston käynnistyminen on aiheuttanut haasteita myös siivoustoiminnalle toimintavuoden aikana. Alun haasteiden jälkeen, toiminta on vakiintunut. Muutoin siivoustoiminta on ollut kohdullisen vakaata toimintavuoden aikana.

Vaatehuollon osalta siirryttiin vuoden alusta alkaen Seinäjoen keskuspesulan sopimukseen ja samalla otettiin käyttöön vuokratekstiilit. Koko toimintavuoden ajan tähän liittyen on tehty kehittämis- ja järkevöittämissuunnitelmia.

Välinehuollon osalta tilanne on ollut vakaa. Toimintaa on ollut sekä Kauhavalla että Lappajärvellä. Välinehuollossa on työskennellyt osaavat ja koulutetut välinehuoltajat.

Siivous- ja vaatehuolto sekä välinehuolto ovat pysyneet kokonaisuudessaan talousarviossa.

Keskusvarasto

Keskusvarasto toimii koko kuntayhtymän alueella. Kuntayhtymä Kaksineuvoinen on mukana Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin hankintarenkaassa. Toimintavuoden aikana on pyritty kehittämään keskusvarastotoimintaa ja siirtymään mahdollisimman paljon suoratoimituksiin.

Keskusvarasto hoitaa myös hoitotarvikejakelun jakelutoiminnan.

Keskusvarastossa työskentelee 1,5 työntekijää. Molemmat työntekijät ovat varastotyöntekijän oppisopimuskoulutuksessa.

Kiinteistöhuolto

Kuntayhtymä Kaksineuvoisessa työskentelevät huoltomiehet huoltavat omien kiinteistöjen lisäksi kaikki apuvälineet, koneet ja laitteet, joita yksiköissä on käytössä. Toimintavuoden aikana on ollut runsaasti yksiköiden muuttoa, jotka ovat työllistäneet runsaasti huoltomiehiä. Tästä syystä työmäärä on ajoittain ollut liiallinen. Loppuvuotta kohti kuitenkin tilanne on rauhoittunut, ja vakiintunut.

Henkilöstöä on jouduttu ajoittain palkkaamaan lisää, että kaikki tarvittavat tehtävät on saatu suoritettua. Lisäksi osaston muuton yhteydessä huoltomiesten työvuorot ovat myös viikonloppuisin, joka lisää entisestään henkilöstötarvetta.

Tavoite/Kriittinen menestystekijä	Toimenpiteet 2018	Tavoitetaso/Mittari	Toteuma 2018
Siivoustyön toteutus yhteneväisten kriteerien mukaisesti	Henkilöstön määrää ei lisätä Vastuualueet ja osaminen vastaa tarvetta	Yhteneväiset mitoituskriteerit palveluyksiköissä Henkilöstön joustava siirtyminen pisteestä toiseen työpäivän aikana	Toteutunut täysin Toteutunut täysin

		Sairaalainfektioiden määrän seuranta	Ei poikkeamia toimintavuoden aikana.
Vaatehuollon ja pesulapalvelujen keskittäminen	Siirtyminen vuokratekstiileihin	Hankinnat tehdään keskitetysti siivousyksikön kautta Pesulakustannukset pysyvät edellisvuoden tasolla	Toteutunut täysin Toteutunut osittain. Tässä on otettava huomioon myös vaatekustannusten vähennys, kun on siirrytty vuokratekstiileihin.

2.1.1.4 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaikkia niitä tehtäviä, joiden tavoitteena on kuntalaisten terveyden ja toimintakyvyn lisääminen, sairauksien ja syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen. Se on kaikkien hallinnonalojen ja kolmannen sektorin yhteistä toimintaa. Se on myös kuntalaisten omaehtoista toimintaa, jolle kunta luo edellytyksiä.

Vuoden 2018 alusta vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinoinnista siirtyi käytännössä kuntayhtymiltä jäsenkunnille. Esimerkiksi Kauhavan kaupungin organisaatioon perustettiin hyvinvointikoordinaattorin toimi ja hyvinvointityöryhmä. Vuoden 2017 ja alkuvuoden 2018 aikana yhteistyössä kuntien ja kuntayhtymien kesken oli valmisteltu kuntien laajat hyvinvointikertomukset ja hyvinvointisuunnitelmat. Kuntayhtymän osalta valmisteluun osallistui laajennettu johtoryhmä. Jäsenkunnat hyväksyivät hyvinvointikertomukset ja – suunnitelmat kokouksissaan seuraavasti: Kauhavan kaupunginvaltuusto 5.2.2018 § 5, Evijärven kunnanvaltuusto 23.4.2018 § 11 ja Lappajärven kunnanvaltuusto 18.6.2018 § 37.

2.1.2 Sosiaalipalvelut

Tulosalueen palveluajatus

Tulosalueen tavoitteena on, että Kuntayhtymä Kaksineuvoisen alueen lapset, nuoret ja perheet voivat hyvin ja saavat oikeaan aikaan tarvitsemiaan hyvinvointia edistäviä ja tukevia palveluja. Lisäksi tulosalueen tavoitteena on sosiaalisen turvallisuuden, hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja osallisuuden edistäminen.

**Sosiaalipalvelujen
talousarvion toteutuma**

SOSIAALIPALVELUT	TP 2017	TA 2018	TP 2018	ERO	Tot %	Muutos
				TP18/TP17	TA/18	18/17 %
Toiminnan tuotot	1 122 972	1 072 358	1 130 498	7 526	105,4	0,7
Henkilöstökulut	5 499 091	5 934 829	5 698 893	199 802	96,0	3,6
Asiakaspalvelut	6 293 523	6 346 100	6 492 770	199 248	102,3	3,2
Palvelujen ostot	1 443 485	1 421 748	1 467 164	23 679	103,2	1,6
Aineet ja tarvikkeet	173 806	220 709	198 533	24 727	90,0	14,2
Avustukset	2 105 673	2 013 152	1 973 843	-131 830	98,0	-6,3
Muut toimintakulut	619 595	637 751	615 726	-3 869	96,5	-0,6
Oman toiminnan kulut yhteensä	16 135 174	16 574 289	16 446 929	311 756	99,2	1,9
OMAN TOIMINNAN KATE	-15 012 202	-15 501 931	-15 316 431	-304 229	98,8	2,0
Erikoissairaanhoido ja erityispalvelut	1 362 424	1 443 419	1 437 850	75 426	99,6	5,5
Toimintakulut yhteensä	17 497 598	18 017 708	17 884 779	387 181	99,3	2,2
Osuus yhteisistä kust.+poistot	1 091 965	1 178 096	1 164 796	72 831	98,9	6,7
Nettokulut	-17 466 591	-18 123 446	-17 919 077	-452 486	98,9	2,6

Tulosalueen taloudelliset tavoitteet saavutettiin, talousarvion nettokulujen toteutuma oli 98,9 %. Henkilöstökuluissa talousarvio alitettiin ja henkilöstökulujen säästön verran oli ylitystä asiakaspalvelujen ostoissa.

Henkilöstökulujen säästöt johtuvat mm. virkojen / toimien täyttämättä jättämisestä (hausta huolimatta ei saatu täytettyä) ja muutama virka / toimi oli osan vuodesta täyttämättä. Asiakaspalveluissa suurin ylitys oli vammaispalveluissa.

Erytyispalveluiden / Eskoon osalta palvelujen ostot alittuivat. Asumispalveluiden osalta toteutuma oli 67,9 % ja laitoshoidon osalta 99,8 %.

Sosiaalipalvelujen nettokulut (kuntaosuudet) tehtävittäin

					ERO	ERO
1000 eur	TP 2017	TA 2018	TP2018		TP18/TA18	TP18/TP17
Perheneuvola	352,2	451,7	318,7	-	133,0	- 33,5
Lastensuojelun sosiaali- ja perh	1 202,9	1 285,1	1 169,3	-	115,8	- 33,7
Perhe- ja laitoshoido	2 213,0	2 305,0	2 287,0	-	18,0	74,0
Päihdepalvelut	121,9	221,9	118,7	-	103,3	- 3,3
Roihan Majakka	49,9	55,0	24,9	-	30,1	- 25,0
Eskoo	1 362,4	1 443,4	1 437,8	-	5,6	75,4
Mt-kuntoutujien aspa	1 757,4	1 817,4	1 776,1	-	41,4	18,7
Vammaisten ja mielenterveysk	4 125,9	4 141,7	4 399,5		257,8	273,6
Työ- ja päivätoiminta	1 282,3	1 483,6	1 339,8	-	143,8	57,5
Omaishoidontuki alle 65-v	321,7	349,6	348,9	-	0,6	27,2
Sosiaalityö ja muut tukitoimet	3 203,5	2 855,6	3 201,5		346,0	- 2,0
Toimeentuloturva	101,7	245,9	131,0	-	114,9	29,3
Sosiaalityö ja työhönkuntoutus	511,3	555,9	547,0	-	8,9	35,7
Työpajat	266,1	306,9	240,7	-	66,3	- 25,4
Työmarkkinatuki	594,2	604,7	578,2	-	26,5	- 16,1
Sosiaalipalvelut yhteensä	17 466,6	18 123,4	17 919,1	-	204,3	452,5
Evijärvi	2 055,1	2 179,9	2 077,8	-	102,1	22,7
Kauhava	13 324,5	13 597,8	13 706,7		108,9	382,2
Lappajärvi	2 087,0	2 345,8	2 134,7	-	211,1	47,7
	17 466,6	18 123,4	17 919,1	-	204,3	452,5

Tulosalueen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen tilikaudella

Sosiaalipalvelujen / Erityispalvelujen (perheneuvola, vammaispalvelut, mielenterveyskuntoutujien palvelut) osalta toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat, vaikkakin joidenkin palvelujen järjestämisen osalta ylityksiä tapahtui.. Vammaispalveluiden kuljetuspalveluja koskevien ohjeiden myötä kulukehityksen kasvu saatettiin taitettua eikä ylityksiä tapahtunut. Sen sijaan henkilökohtaisen avun osalta asiakkaiden palvelutarve oli ennakoitua suurempi eikä ensisijaisia sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja pystytty järjestämään asiakkaiden tarpeita vastaavalla tavalla.

Kuntayhtymän omien kehitysvammaisten asumispalveluyksikköjen henkilöstömenot olivat joidenkin toimintayksikköjen osalta arvioitua korkeammat. Tähän osaltaan vaikutti sijaisten tarve ja alaikäisten lasten tilapäishoidon ja omaishoidontuen vapaiden toteuttaminen, sillä palvelut pyrittiin järjestämään omana toimintana eikä ostopalveluna.

Lasten ja perheiden sosiaalityön ja perhetyön osalta sijaishuollon palvelujen osalta perhehoidon kulut olivat hieman ennakoitua suurempia kun taas vastaavasti laitoshoidon kulut olivat ennakoitua pienemmät.

Tilikauden aikana pätevien sosiaalityöntekijöiden palkkaaminen oli erityisen vaikeaa, vaikka mm. palkkausta tarkistettiin. Resurssien vähäisyys heijastui myös tehtävien suorittamiseen ja la lakisääteisten tehtävien hoitamiseen.

Tilikauden aikana perhekeskusmallia kehitettiin eteenpäin laaja-alaisella yhteistyöllä. Perhekeskus sai nimen Kaisla ja perhekeskuksen johtoryhmä aloitti 1.1.2019 alkaen.

Aikuissosiaalityön toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat. Aikuissosiaalityössä on nähtävissä asiakkaiden elämäntilanteiden vaikeutumisen ja ongelmien syveneminen, joka vaatii kokonaisvaltaista asioiden selvittelyä sekä talous- toimintakyky- että työttömyyteen liittyvissä asioissa. Palveluohjauksen ja -neuvonnan tarve jatkui edellisen vuoden tapaan.

Sosiaalisen kuntoutuksen toimintamallia on kehitetty järjestettäväksi omana toimintana, Toimintaa on kehitetty yhdessä kehittäjäasiakasryhmän ja ProSos sekä Osmo-hankkeiden kanssa. Elokuusta 2018 alkaen aikuissosiaalityössä on ollut projektiluonteisesti palkattuna yksi sosiaalisen kuntoutuksen ohjaaja, joka tekee tehostettua työtä aikuisasiakkaiden elämänhallinnan tukemiseksi ja yksinäisyyden ja syrjäytymisen estämiseksi.

2.1.3 Ikäihmisten palvelut

Ikäihmisten palvelujen palvelurakenteen muutoksia jatkettiin siten, että painopistettä pyrittiin siirtämään ennaltaehkäiseviin palveluihin ja kotihoitoa tukevien palvelumuotojen kehittämiseen.

Ikäihmisten palvelujen talousarvion toteutuma

IKÄIHMISTEN PALVELUT	TP 2017	TA 2018	TP 2018	ERO TP18/TP17	Tot % TA/18	Muutos 18/17 %
Toiminnan tuotot	5 956 983	5 881 266	5 789 676	-167 307	98,4	-2,8
Henkilöstökulut	16 835 185	17 363 700	17 603 362	768 177	101,4	4,6
Asiakaspalvelut	1 686 093	1 721 670	1 653 824	-32 269	96,1	-1,9
Palvelujen ostot	2 036 647	2 116 381	2 269 176	232 529	107,2	11,4
Aineet ja tarvikkeet	390 957	333 559	334 862	-56 095	100,4	-14,3
Avustukset	738 430	1 134 953	1 381 885	643 455	121,8	87,1
Muut toimintakulut	1 402 795	1 316 120	1 527 001	124 206	116,0	8,9
Toimintakulut yhteensä	23 090 107	23 986 383	24 770 110	1 680 003	103,3	7,3
TOIMINTAKATE	-17 133 124	-18 105 117	-18 980 434	-1 847 310	104,8	10,8
Osuus yhteisistä kust.+poistot	2 401 278	2 556 120	2 618 335	217 057	102,4	9,0
Nettokulut	-19 534 402	-20 661 237	-21 598 769	-2 064 367	104,5	10,6

Palvelualueen nettokustannukset toteutuivat 0,9 milj. euroa suurempina (toteuma- % 104,5) kuin mitä oli talousarviossa ennakoitu. Suurin poikkeama talousarvioon verrattuna oli palveluseteleiden kustannuksissa, joihin ei talousarvion tekovaiheessa osattu varautua. Suurin syy kustannusten ylitykseen talousarvioon verrattuna on paljon ennakoitua suurempi palvelutarpeen kasvu. Kotihoidon palvelutarve talousarviossa ennakoituun verrattuna kasvoi 11,2 % ja tehostetussa palveluasumisessa 9,7 %. Tämä huomioiden kustannusylityksestä huolimatta tulosalueen toteutunut tulos oli hyvä.

Ikäihmisten palvelujen nettokulut (kuntaosuudet) tehtävittäin

1000 eur	TP 2017	TA 2018	TP2018	ERO TP18/TA18	ERO TP18/TP17
Kotihoito	7 717,7	8 095,9	8 534,5	438,6	816,8
Ikäneuvola	214,4	341,0	315,9	- 25,1	101,5
Omaishoidontuki yli 65-v	1 058,8	1 398,5	1 161,5	- 236,9	102,7
Tehostettu palveluasuminen	10 543,5	10 825,9	11 586,9	761,0	1 043,4
Ikäihmisten palvelut yhteensä	19 534,4	20 661,2	21 598,8	937,5	2 064,4
Evijärvi	2 408,1	2 691,9	2 388,8	- 303,2	- 19,4
Kauhava	13 422,0	14 066,6	15 142,1	1 075,5	1 720,1
Lappajärvi	3 704,3	3 902,7	4 067,9	165,2	363,6
	19 534,4	20 661,2	21 598,8	937,5	2 064,4

Toimintakykyä ja elämänhallintaa tukeviin palveluihin kuului asiakasohjausyksikkö (ent. ikäneuvola), muis-tihoitajan palvelut, yli 65-vuotiaiden omaishoidontuki, omaishoidontuen tukitoimet, päivätoiminta ja sosi-aalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut sekä fysioterapeutin/yksilövalmentajan palvelut. Toimintakykyä ja elämänhallintaa tukevien palvelujen tarkoitus oli edistää ikääntyvien hyvinvointia ja toimintakykyä. Palvelu-jen avulla tuettiin kuntalaisten omahoitoa, annettiin matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa, kartoitettiin verkostoja ja järjestettiin erilaisia ryhmätoimintoja. Toimintaa ohjasi Sosiaalihuoltolaki ja Laki Ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista. Toimintaa raamitti myös Kuntayhtymä Kaksineuvoisen ikäpoliittinen ohjelma 2016–2020 ja Etelä-Pohjamaan ikäihmisten yhteen so-vitettu palvelukokonaisuussuunnitelma. Kohderyhmänä yksikössä oli yli 63-vuotiaat henkilöt, jotka eivät ole olleet säännöllisten palvelujen piirissä.

Tulosityksikön sisällä toimivan ikäneuvolan nimi muutettiin alkuvuodesta valtakunnallisen linjauksen mukai-sesti asiakasohjausyksiköksi. Asiakasohjausyksiköstä käsin tehtiin kaikkien yli 63-vuotiaiden palvelutarpeen arvioinnit. Asiakas- ja palveluohjaus toimi kaiken keskiössä. Yksikön toimintaa vahvistettiin toimintavuoden aikana palvelukoordinaattorin viran perustamisella. Palvelukoordinaattori vastasi SAS-toiminnasta ja teki sijoituspäätökset asumispalvelupäätöksistä ja yksikössä tehtiin kaikki palvelutarpeen arvioinnit. Loppuvuo-desta asiakasohjausyksikköön otettiin palveluohjaajien käyttöön yksi keskitetty palvelunumero.

Talousarviovuoden yhtenä tavoitteena oli kehittää omaishoidon tukipalveluja mm. kohdentamalla ikäpoliit-tisen ohjelman mukaisesti yhden lähihoitajan työpanos omaishoidon vapaiden tekijäksi asiakkaiden kotiin. Toimi täytettiin alkuvuodesta. Lisäksi tulosityksikön toimintaa uudistettiin siten, että yksilövastaanottojen tilalta toteutettiin ns. pienryhmävastaanottoja. Omaishoitajille järjestettiin mm. valmennusta omaishoita-juuteen. Yli 75-vuotiaiden hyvinvointipäiväryhmiä pidettiin 24 ja niissä oli 106 osallistujaa. Yksikön toimesta pidettiin myös ystäväpiiriryhmä. Asiakasohjausyksikön fysioterapeutin työnkuva muutettiin ja kohdennet-tiin Artturintupaan erityisesti vuoroahoitoasiakkaiden, jatkokuntoutus ja arviointipaikkalaisten kuntoutuk-seen. Vuonna 2018 oman organisaation tavoitteena oli, että 5-6 % alueemme yli 75-vuotiaista asukkaisista olisi omaishoidon piirissä. Tähän tavoitteeseen päästiin (5,4 %). Kaikille kriteerit täyttävälle omaishoitajille myönnettiin myös omaishoidon tuki. Tavoitteena olisi entisestään lisätä omaishoidon tuen saajien määrää kotihoidon mahdollistajana.

Uuteen sote-keskushankkeeseen liittyen, osa Iltakellon asukkaista siirtyi maaliskuussa väistöön joko Ylihärman Artturintupaan tai palvelusetelillä yksityisen toimijan kantaKauhavan yksikköihin. Sairaalaosaston

siirryttyä 4.6.2018 kantaKauhavalle, muuttui Ylihärjän osasto sosiaalihuoltolain alaiseksi 21 paikkaiseksi yksiköksi. Toimintavuoden lopussa yksikössä oli 9 tehostetun palveluasumisen paikkaa ja loput paikoista oli arviointi- ja jatkokuntoutuspaikkoja sekä vuorohoitopaikkoja.

Valtakunnallisten linjausten mukaisesti palvelurakenteen kehittämistä jatkettiin. Artturintuvan perustamisen yhteydessä oli mahdollisuus luoda jatkokuntoutus – ja arviointipaikkoja vuorohoitopaikkojen rinnalle. Ikäihmisten palvelujen tavoitteena on, että 75-vuotiaista omaishoidon piirissä olisi 6-7 %, säännöllisen kotihoidon piirissä 13 -14 % ja ympärivuorokautisen hoidon piirissä Etelä-Pohjanmaan alueella olisi maksimissaan 6 %. Tavoitteena on myös, että 94 % yli 75-vuotiaista asuisi kotona vuoteen 2025 mennessä. Tämä tarkoittaa sitä, että palvelurakennetta tulisi edelleen muuttaa sellaiseksi, että tehostetun palveluasumisen vaihtoehtona ovat kotihoito ja erilaiset omaishoidon tukipalvelut.

Tavoite palvelurakenteesta vuonna 2025 ja tilanne 31.12.2018:

yli 75 v. väestö	31.12.2018	2017	2016
	2855 (13,2 %)	2868 (13,1 %)	2920 (12,9 %)
kotona asuvat (94 %)	91,1 %	90,6 %	90,4 %
omaishoidon piirissä 6-7 %	5,4 %	5,2 %	4,8 %
säännöllinen kotihoito 13- 14 %	424 (14,7 %)	395 (13,8 %)	441 (15,6 %)
ympärivuorokautisessa hoidossa 6 %	8,7 % (251)	9,4 % (270)	9,4 % (274)

Kotihoito sisälsi kotihoidon palvelut (kotipalvelu ja kotisairaanhoido, tehostettu kotikuntoutus, turva- ja tukipalvelut sekä kotihoidon palvelusetelitoiminta). Kotihoidon asiakkuus alkoi aina palvelutarpeen arvioinnin ja arviointijakson kautta. Kotona selviytymistä tuettiin erityisesti kotikuntoutuksen avulla. Kaikille säännöllisen palvelun piirissä oleville asiakkaille tehtiin omat voimavarat huomioiva kuntoutus-, hoito- ja/tai palvelusuunnitelma. Psykiatrinen tiimi toimi alueella ja tiimille oli kohdennettu omat asiakkaat. Perhehoitoa ei aloitettu, koska halukkaita toimijoita ei saatu. Lääketurvallisuuden lisäämiseksi ja hoitajaresurssien vapauttamiseksi muuhun kuin lääkkeidenjakoon, aloitettiin koneellinen annosjakelu kotihoidon ryhmäkodeissa. Tavoitteena oli toiminnan laajentaminen asteittain.

Kotihoito toimi koko alueella 24/7. Asiaksmäärät pysyivät alkuvuoden tasolla, mutta kotihoidon asiakkaiden hoitoisuus oli korkea, koska säännöllisen kotihoidon asiakkaaksi pääsi ainoastaan palvelutarpeen arvioinnin kautta ja osa asiakkaista oli hoitoisuudeltaan lähes samalla tasolla kuin tehostetussa palveluasumisessa. Myös kotisaattohoitoja toteutettiin aikaisempaa enemmän. Työnjaon kehittämistä jatkettiin kotihoitoon, kotikuntoutustiimin ja kotisairaalan välillä. Välitön työaika kotihoidossa oli valtakunnallisen suosituksen mukainen 60 - 65 %, osalla alueilla ollen jopa 80 %.

Palveluprosessin toimivuutta edistettiin kotikuntoutustiimin roolia uudistamalla kesäkuussa. Kotisairaala-toiminnan aloitettua kotikuntoutustiimin ensisijaiseksi toimintamuodoksi tuli kotiutuksiin vastaaminen tehostetusti. Kotikuntoutustiimin toiminta laajentui vastaamaan myös ilta-aikaiseen tarpeeseen. Ikäihmisten palvelujen keskiössä oli kuntoutus. Loppuvuodesta kartoitettiin myös kotihoidon asiakkaiden hoitoisuus. Tavoitteena oli säännöllisten kertakäyntiasiakkaiden siirto joko yksityisen palveluntuottajan tai apteekkien annosjakelun piiriin ja vapauttaa asiakasaikaa paljon hoitoa vaativiin asiakkaisiin. Palvelutarpeen arviointi osoitti, että siirtyviä asiakkaita ei juurikaan ollut.

Asumispalveluihin ja vuorohoitoon sisältyi oma ja ostotoiminta sekä asumispalvelujen palvelusetelitoiminta. Toimintavuoden aikana jatkettiin asumispalvelujen rakenteellisia muutoksia. Ilta- ja yövuorokautisen asumisen yhteydessä tavoitteena oli kotihoidon ja ennaltaehkäisevien palvelumuotojen kehittämisen avulla muuttaa

viisi palveluasumisen paikkaa lyhytaikaisen kuntoutuksen paikoiksi. Vuoden aikana vuorohoito ja jatkokuntoutus ja arviointipaikkojen määrää saatiin nostettua 30 paikkaan, aikaisemman 21 tilalta. Lisäksi tavoitteena oli kolmen asiakaspaikan korvaaminen kotihoidon palveluilla. Tähän tavoitteeseen päästiin.

Vuorohoitopaikkojen lisäämisen avulla tuettiin omaishoitajuutta ja mahdollistettiin kotihoito pidempään laatusuosituksen mukaisesti. Vuorohoito keskittyi Ylihärman Artturintupaan ja Evijärven vuorohoito-osastolle. Omissa ympärivuorokautista hoivaa tarjoavissa yksiköissä oli vuoden lopussa 211 asukasta. Puitesopimus ja palvelusetelijärjestelyin oli asiakkaita muissa asumispalveluyksiköissä 69 henkilöä. Tehostetun asumispalveluyksiköiden yksiköissä (ml. ostopalvelut) oli 280 asukasta, joista yli 75-vuotiaita oli 251 henkilöä. Lappajärven irtaannuttua Kuntayhtymä Kaksineuvoisesta, asumispalveluiden asiakkaita Kuntayhtymä Kaksineuvoisessa oli 221 henkilöä. Tehostetun palveluasumisen piiriin pääsi kaikki, joiden vointi sitä vaati ja kriteerit tehostetun palveluasumiseen täytyivät. Jonotusaika oli 1 - 2 kuukautta.

Asumispalvelupaikkojen määrää pystyttiin hieman vähentämään, mutta suuren palvelunkysynnän ja tarpeen lisääntymisen johdosta tehostetun palveluasumisen paikkoja ei pystytty vähentämään siinä määrin kuin tavoitteet olisivat edellyttäneet. Vastuulääkärjärjestelmän ansiosta asukkaita asumispalveluista lähti jatkohoitoon vain vähän, koska lääkäripalveluja tuotettiin yksikköön 24/7 – periaatteella. Vastuulääkäripalvelu lisäsi myös omien asumispalveluyksiköiden tasalaatuisuutta.

Rain käyttöönotto laadunvarmistamisjärjestelmänä viivästyi, koska järjestelmän käyttöönottoa valmisteli sairaanhoitopiiri.

Tavoite /kriittinen menestystekijä	Toimenpiteet 2018	Tavoitetaso/mittari	Toteuma
Palvelurakenteen muuttaminen valtakunnan laatusuosituksen mukaisesti	Asiakas-/palveluohjauksen erottaminen omaksi kokonaisuudeksi	Alueen 75-vuotiaista 5-6 % on omaishoidon tuen piirissä	Toteutui
	Omaishoidon tuen saajien lisääminen ja eri tukitoimien kehittäminen	Säännöllisessä kotihoidossa 13 -14 %	Toteutui
	Kuntouttavien lyhytaikaispaikkojen lisääminen	Ympäri vuorokautisessa hoivassa max. 7 %	Ei toteutunut
		5 vuorohoitopaikan lisäys	Toteutui
		Kotihoito toimii 24/7	Toteutui
		Lähihoitajan toimen täyttö omaishoidon vapaiden toteuttamiseen	Toteutui
Lääkkeellistä annosjakelua laajennetaan	Annosjakelu käytössä kotihoidossa	Asiakkaan lääkkeitä ei enää säilytetä kotihoidon tiloissa	Toteutui
Laadun kehittäminen	Rai screener ja kotihoidon Rai ohjelmistojen hankinta Tehostetun palveluasumisen yksiköissä on nimetty vastuulääkäri	Henkilöstö on koulutettu Rai- ohjelmiston käyttöön HC Rai on käytössä kotihoidon ja tehostetun palveluasumisen yksiköissä	Ei toteutunut, alueellinen käyttöönotto viivästyi

	Laatusuosituksen mukainen henkilöstömitoitus	Tasalaatuiset lääkäripalvelut on käytössä tehostetun palveluasumisen yksiköissä	Toteutui
		Mitoitus: tehostetun palveluasumisen yksiköt 0,6 kotihoidossa välitön työaika 60 - 65 %	Toteutui
			Toteutui

Toiminnalliset tavoitteet saavutettiin lähes suunnitellusti, taloudellisia tavoitteita ei saavutettu. Suurimmat poikkeamat olivat henkilöstökulujen ylityksissä, avustuksissa ja ostopalveluissa. Palveluselejä jouduttiin käyttämään suunniteltua enemmän sairaalaosaston siirtyessä Kauhavalle, johon liittyi mm. Iltakellon 22 paikkaisen osaston väistö. Myös Akselintuvan viiden asiakkaan siirtyminen palvelusetelillä yksityisen palveluntuottajan piiriin aiheutti ennakoimattomia kuluja. Tähän ei osattu varautua talousarvion laadinnan yhteydessä. Artturintuvan suunnitteluun ei myöskään osattu talousarvion valmistelussa riittävästi varautua.

Henkilöstökulujen ylittymistä aiheuttivat myös runsaat sairauspoissaolot. Tilanteeseen yritettiin puuttua monin eri keinoin, mutta tuloksia ei ollut vielä loppuvuodesta näkyvissä. Suuren sijaistarpeen takia rekrytointiyksikkö osoitti tarpeellisuutensa. Kotihoidon sisäiset sijaiset (12) vakinaistettiin alkuvuodesta ja tehostetun palveluasumisen sijaiset (9) loppuvuodesta. Lisäksi jouduttiin käyttämään myös ulkopuolisia sijaisia. Rekrytointiyksikön kautta pystyttiin vastaamaan sujuvammin yksiköiden sijaistarpeisiin ja vapautettiin samanaikaisesti esimiesten työaika yksikön toiminnan johtamiseen.

2.1.4 Terveyspalvelut

Toimintavuosi 2018 on ollut terveyspalveluissa aktiivisen kehittämistoimien vuosi. Toimintavuoden alussa on aloitettu hyvinvointikeskus ja hyvinvointiasema -konseptit ja niiden palvelutarjonnat. Lisäksi on aloitettu etälääkäritoiminnot hyvinvointikeskuksesta hyvinvointiasemille. Vuoden aikana toteutui 157 etävastaanottoa. Asiakastyytyväisyyskyselyn mukaan asiointikokemus etävastaanotoilla oli hyvä/kiitettävä.

Toimintavuoden aikana yhdistettiin akuutti- ja kuntoutusosasto yhdeksi sairaalaosastolle Kauhavan keskuksaan. Samaan aikaan käynnistettiin kotisairaaloiminta.

Kokonaisuudessa terveyspalvelujen tulosalueen taloudelliset tavoitteet toteutuivat kulujen osalta melko hyvin. Kuitenkin rakenteellisista muutoksista johtuen tulot vähenivät, joka näkyy kokonaistoteumassa.

Terveyspalvelujen talousarvion toteutuma

TERVEYSPALVELUT	TP 2017	TA 2018	TP 2018	ERO TP18/TP17	Tot % TA/18	Muutos 18/17 %
Toiminnan tuotot	3 040 153	3 104 732	2 655 152	-385 001	85,5	-12,7
Henkilöstökulut	8 422 014	9 053 194	8 760 703	338 689	96,8	4,0
Asiakaspalvelut	516 517	589 218	548 955	32 438	93,2	6,3
Palvelujen ostot	3 475 146	3 117 420	3 579 430	104 284	114,8	3,0
Aineet ja tarvikkeet	1 593 840	1 533 104	1 753 850	160 010	114,4	10,0
Muut toimintakulut	111 883	109 469	159 423	47 540	145,6	42,5
Oman toiminnan kulut yhteensä	14 119 401	14 402 405	14 802 361	682 960	102,8	4,8
OMAN TOIMINNAN KATE	-11 079 248	-11 297 673	-12 147 209	-1 067 961	107,5	9,6
Erikoissairaanhoidon ja erityispalvelut	29 943 078	28 990 430	31 930 155	1 987 077	110,1	6,6
Toimintakulut yhteensä	44 062 479	43 392 835	46 732 516	2 670 037	107,7	6,1
Osuus yhteisistä kust.+poistot	2 802 082	2 869 938	2 746 683	-55 399	95,7	-2,0
Nettokulut	-43 824 408	-43 158 041	-46 824 047	-2 999 639	108,5	6,8

Terveyspalvelujen oman toiminnan nettokulut ylittivät talousarvion noin 0,8 miljoonalla eurolla. Tulojen merkittävä alentuminen liittyy tehtyihin rakenteellisiin muutoksiin, kuten sairaalaosastojen yhdistämiseen ja kotisairaaloiminnan käynnistämiseen sekä Kauhavan kaupungin työterveyshuollon siirtymiseen suoraan Härmämedin hoidettavaksi.

Suurimmat ylitykset palveluostoissa olivat lääkäri, röntgen ja laboratoriopalvelujen ostoissa. Aine- ja tarvikkeiden ylityksen suurin syy oli avohoitoon liittyvä hoitotarvikkeiden jakelun laajentuminen ja lisäksi joidenkin aikaisemmin sairaanhoitopiiristä hoidettujen laitteiden jakelu on siirtynyt perusterveydenhuoltoon.

Erikoissairaanhoidon kulut ylittivät talousarvion 10,1 prosentilla eikä talousarviossa ennakoitu kulujen pientyminen vuodesta 2017 toteutunut.

Terveyspalvelujen nettokulut (kuntaosuudet) tehtävittäin

				ERO	ERO	
1000 eur	TP 2017	TA 2018	TP2018	TP18/TA18	TP18/TP17	
Avosairaanhoito	3 833,8	4 188,5	4 386,7	198,2	552,9	
Lääkärit	2 223,7	1 999,0	2 476,8	477,8	253,1	
Neuvola	1 448,1	1 382,4	1 197,1	- 185,3	- 251,0	
Kuntoutusosasto	1 642,6	1 673,0	1 046,0	- 627,0	- 596,6	
Sairaalaosasto	3 024,6	3 138,0	3 850,5	712,4	825,9	
Suun terveydenhuolto	1 672,9	1 727,1	1 687,1	- 40,0	14,2	
Työterveyshuolto	35,7	59,7	249,9	190,2	214,2	
Perusterveydenhuolto yhteensä	13 881,3	14 167,6	14 893,9	726,3	1 012,6	
	Evijärvi	1 875,2	1 720,8	1 646,0	- 74,8	- 229,2
	Kauhava	10 024,3	10 398,6	11 251,0	852,3	1 226,7
	Lappajärvi	1 981,8	2 048,2	1 997,0	- 51,2	15,2
		13 881,3	14 167,6	14 893,9	726,3	1 012,6
ERIKOISSAIRAANHOITO				ERO	ERO	
1000 eur	TP 2017	TA 2018	TP2018	TP18/TA18	TP18/TP17	
Sairaahoitopiiri	28 360,0	27 640,5	30 075,6	2 435,1	1 715,6	
Ensihoito	1 096,3	1 101,3	1 217,1	115,8	120,7	
Muut palveluntuottajat	486,8	248,7	637,5	388,9	150,8	
Erikoissairaanhoito yhteensä	29 943,1	28 990,4	31 930,2	2 939,7	1 987,1	
	Evijärvi	3 541,3	3 577,9	3 914,3	336,4	373,0
	Kauhava	21 863,9	21 202,3	23 514,8	2 312,5	1 651,0
	Lappajärvi	4 537,9	4 210,2	4 501,0	290,8	- 36,9
		29 943,1	28 990,4	31 930,2	2 939,7	1 987,1

2.1.4.1 Avosairaanhoito

Avosairaanhoitoon liittyen tapahtui monia muutoksia ja kehittämistoimia toimintavuoden aikana. Lääkäripalvelujen keskittäminen Kauhavan hyvinvointikeskukseen vaikutti osaltaan myös hoitajien työnkuviin. Hyvinvointiasemat ovat hoitajavetoisia asemia, joiden toiminta on vakiintunut toimintavuoden aikana. Asian-
tuntijahoitajavastaanottoja on lisätty vuoden aikana, asiakastarpeen mukaisesti. Lisäksi toimintavuoden aikana pidennettiin kiirevastaanoton aukioloaikaa. Kiirevastaanoton aukiolon lisäyksellä pyrittiin vastaamaan asiakastarpeeseen. Muutos lisäsi ostolääkäritarvetta 19 tuntia viikossa sekä hoitajaresurssia lisättiin kahdella sairaanhoitajalla.

Erikoislääkäripalveluita laajennettiin syksyllä, kun kardiologin vastaanotto toiminta alkoi Kauhavan hyvinvointikeskuksessa.

Avosairaanhoidossa kehitettiin myös sähköisen asioinnin käyttöä toimintavuoden aikana.

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet toteutuivat avosairaanhoidossa toimintavuoden aikana suunnitellusti. Talousarvio ylittyi lääkäripalvelujen osalta. Talousarviossa varauduttiin ostolääkäreiden merkittävään vähentämiseen toimintavuoden aikana. Tässä ei kuitenkaan täysin onnistuttu. Kiirevastaanoton aukiolon laajentaminen ja loppuvuoden ennakoimaton sijaistarve nostivat kuitenkin ostolääkäreiden toteuman vuoden 2017 tasolle. On kuitenkin huomioitavaa, että lääkärien ostotoiminta on huomattavasti edullisempaa Hyvinvointikeskukseen kuin yksittäisille hyvinvointiasemille.

Lisäksi talousarviosta poiketen ylittyi laboratorio- ja röntgenpalveluiden ostopalvelut sekä hoitotarvikkeiden ostot ja hoitotarvikkeiden jakelu. Näihin liittyvät suurimmalta osaltaan asiakastarpeet sekä hoitotarvikkeiden hintojen nousu ja avohoidon lisääntyessä hoitotarvikkeiden jakeluun liittyvä laajentuminen. On myös huomioitava, että hoitotarvikkeisiin on vuoden 2018 aikana siirtynyt Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiristä uniapneapotilaiden laite- ja tarvikkehankinnat. Nämä ovat lisänneet merkittävästi hoitotarvikkekulutusta. Lisäksi on huomioitava, että päihdeasiakkaiden hoidon siirtyminen osittain entistä enemmän terveydenhuollon puolelle, nostaa tämä asiakaspalveluiden ostoja erilaisten päihdepalvelujen ostojen muodossa. Nämä kulut ovat aiemmin olleet täysin sosiaalipalvelujen osa-alueella.

Toimintavuoden aikana lääkäreiden vastaanottotoiminta päättyi hyvinvointiasemilla. Asiakkaiden tarvitsemat lääkäripalvelut tuotettiin Kauhavan hyvinvointikeskuksessa, jalkautuvina palveluina hyvinvointiasemilla ja etävastaanottoina. Etävastaanottoja toteutui vuoden aikana yhteensä 157 kappaletta. Kiireetöntä hoidon saatavuutta on seurattu läpi vuoden ja se on toteutunut erinomaisesti. Lain mukaan kiireettömään hoitoon on päästävä 3 kk kuluessa, mutta kuluneen toimintavuoden toteuma on ollut koko ajan noin 3 viikkoa. Kiireellinen hoitoon pääsy saman päivän aikana on toteutunut koko ajan.

2.1.4.2 Avoterveydenhuolto

Avoterveydenhuollon palveluita tarjotaan kaikilla hyvinvointiasemilla ja hyvinvointikeskuksessa. Toimintavuoden aikana palveluita on kehitetty. Lastenneuvolan sähköinen ajanvaraus on aloitettu sekä terveydenhoitajan aikuisvastaanotto on käynnistetty. Perhekeskus – toimintaa on kehitetty koko vuoden yhteistyössä lasten- ja perheiden sosiaalipalveluiden kanssa. Avoterveydenhuollon terveydenhoitaja on ollut irrotettuna perhekeskuskoordinaattorin tehtäviin 50 %:sesti toimintavuoden ajan.

Äitiys- ja perhesuunnitteluneuvolassa on päivitetty perhevalmennus vanhempien toiveesta. Perhevalmennus toteutetaan vauvaa odottavien perheiden iltana. Moniammatilliset työryhmät eri asiakasryhmien osalta ovat toimineet ja niiden toimintaa on edelleen kehitetty.

Avoterveydenhuolto on kokonaisuudessaan pysynyt talousarvioissa suunnitelman mukaisesti. Avoterveydenhuollon toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet.

2.1.4.3 Sairaalaosasto ja kotisairaala

Lappajärven ja Ylihärman osastot yhdistyivät toimintavuoden aikana yhdeksi sairaalaosastoksi. Uusi sairaalaosasto on 42 paikkainen. Osastolla toimii kaksi osaston lääkäriä. Osaston yhteydessä toimii kotisairaala, joka on aloitettu kesäkuussa 2018.

Toimintavuoden aikana hoitopäivät ovat vähentyneet -9.8 % vuoteen 2017 verrattuna, keskimääräinen hoidon kesto koko toimintavuoden aikana on 7.0 (8.2 hoitopäivää vuonna 2017).

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet yksikkö saavutti suunnitellun mukaisesti. Talousarvio toteutui yllättävän hyvin, vaikka yksikössä on tehty isoja muutoksia toimintavuoden aikana. Erityisesti henkilöstökulut ovat

toteutuneet hyvin, vaikka yksikössä on ollut runsaasti sairaslomia. Henkilöstön sairaslomiin on löydetty ratkaisuja myös muokatun työn keinoin.

2.1.4.4 Fysioterapia

Fysioterapia palveluita tarjotaan hyvinvointiasemilla ja jalkautuvina palveluina myös asiakkaan kotiin. Toimintavuoden aikana on selkeytetty fysioterapiapalveluiden saantia sekä aloitettu useita ryhmämuotoisia toimintoja. Fysioterapia on tarjonnut palveluita huomattavasti enemmän entisellä henkilöstöresurssilla kuin aikaisempina vuosina. Taloudelliset tavoitteet yksikkö on saavuttanut hyvin, kuten myös talousarvion yksikkö on alittanut selkeästi.

2.1.4.5 Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon toiminta on ollut toimintasuunnitelman mukaista. Haasteena ovat olleet lisääntynyt ikääntyvien, hampaallisten potilaiden määrä sekä avosektorilla että laitoshoidossa. Yksityissektorilta on vähentynyt palvelujen tarjontaa ja se näkyy terveyskeskuksessa hoidon tarpeen lisääntymisenä.

Valtakunnallisen SUHAT-verkoston tilastoissa Kaksineuvoisen alueella yli 65 % alueen asukkaista on käyttänyt terveyskeskuksen palveluja, kun se muualla Suomessa on keskimäärin 40 % (v. 2017). Käyttökustannukset asukasta kohden ovat valtakunnan keskiarvoa, mutta toimenpiteitä tuotetaan keskimääräistä edullisemmin: SUHAT-tilastoissa painotetun toimenpiteen hinta on Kaksineuvoinen 35 €, SUHAT-keskiarvo 47€.

Suun terveys on hieman parantunut, 12-vuotiailla DMF 0,7 (v.2017 1,0), 5-vuotiailla dmf 0,4 (v. 2017 0,5).

Erikoissairaanhoidon hoitoja on jalkautettu maakuntiin, mm suukirurgi käy kuukausittain tekemässä kirurgisia hoitoja terveyskeskuksessa. Lisäksi sähköisiä palveluja on kehitetty, mm. Klinik-palvelu, tekstiviestimistö ja sähköinen ajanvarauspalvelu on otettu käyttöön. Alueellisesti on kartoitettu ja yhtenäistetty oikomishoidon toimintakäytäntöjä.

Suun terveydenhuollon talousarvio on toteutunut suunnitellun mukaisesti.

2.1.4.6 Työterveyshuolto

Kuntayhtymän työterveyshuollon yksikkö on tuottanut toimintavuoden aikana entiseen tapaan Lappajärven ja Evijärven kunnan henkilöstön työterveyshuollon, kuntayhtymän alueen maanviljelijöiden sekä yksityisyri-tysten työterveyshuollon.

Työterveyshuollon lääkäripalvelut on hankittu Härmämedistä, josta ei ole täysin pystytty vastaamaan lääkäripalvelutarpeeseen ja tästä syystä lääkäriin pääsy työterveyshuollossa on ollut osittain haasteellista.

Työterveyshuolto on tarjonnut palveluitaan hyvinvointiasemilla sekä syksyn aikana he saivat tilat myös Kauhavan keskustasta.

Työterveyshuolto on ollut mukana maanviljelijöiden työterveyshuollon kehittämisessä alueella. Maatalouden työterveyshuollon yhteistyöryhmän kanssa yhdessä hyvinvointihankkeiden kanssa on kehitetty alueelle

varhaisen välittämisen toimintamalli maanviljelijöille ja se on otettu ensimmäisenä käyttöön Etelä-Pohjanmaalla. Yksi työterveyshoitajista on ollut mukana Varavoimaa Farmarille hankkeen ohjausryhmässä.

Kaikilla työterveyden työterveyshoitajilla on työterveyshoitajan pätevyys. Samoin työfysioterapeutilla on työfysioterapeutin pätevyys.

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellusti. Työterveyshuollon tulot ovat merkittävästi alentuneet johtuen erityisesti Kauhavan kaupungin poisjäännistä työterveyshuollosta, siirtyen suoraan Härmämedin asiakkaaksi.

2.1.4.7 Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoidon menot varsinkin Kauhavan kaupungin osalta ovat merkittävästi lisääntyneet. Pitkällisen läheteseurannan perusteella voidaan todeta, että lähetemäärät perustasolta erikoissairaanhoitoon eivät ole lisääntyneet vuosien aikana.

2.1.4.8 Terveyspalvelujen toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tavoite/kriittinen menestystekijä	Toimenpiteet 2018	Tavoitetaso/mittari	Toteuma 2018
Avopalveluiden uudelleenmuotoilu, terveysasemaverkoston uudelleenorganisointi	Sotokeskus Hyvinvointiasemat	Suoritteet/käynnit Kustannukset Hoitotakuun toteutuminen	Suoritteet: Kustannukset, pelkästään ostolääkärinkustannuksista on pystytty säästämään, kun hinta halvempi Hyvinvointikeskukseen. Hoitotakuu on toteutunut koko vuoden hyvin. Kiireellinen hoidon saa saman päivän sisään ja lisäksi kiireetön hoito on pystytty terveyskeskuspuolella tarjoamaan n. 3 viikon sisällä ja hammashoidon sisällä 3-4 viikon kuluessa.
Vuodeosastojen yhdistyminen	Sairaansijojen määrä vastaa suositusten mukaista alueen tarvetta.	Akuutti- ja kuntoutusvuodepaikkojen tarve 45 - 50 potilaspaikkaa Hoitajakson pituus	Sairaalaosastopaikat 42 potilaspaikkaa. Riittänyt erittäin hyvin.

	Vuodeosaston sijoittuminen Kanta-Kauhavalle yhdeksi yksiköksi	Hoitopäivät	Sairaalajaksot ovat selkeästi lyhentyneet. Keskimääräinen hoitajakson pituus 7.0 päivää. Hoitopäivät ovat vähentyneet 1797 hoitopäivää/vuosi 2018 verrattuna vuoteen 2017.
--	---	-------------	--

2.1.5 Investoinnit

Kokonaisinvestoinnit olivat yhteensä 65 093,02 euroa. Talousarviossa investointeihin oli varattu yhteensä 494 600 euroa ja investointien talousarvion toteutuma siten 13,2 %.

Talousarvion investoinneissa oli varauduttu maakunnallisen potilastietojärjestelmän uusimisen kustannuksiin ja laitteiden hankintaan yhteensä 270 tuhannella eurolla, joka siirtyi tuleville vuosille.

Toteutuneet investoinnit olivat sairaalakäyttöön otetun Iltakellon kalustaminen ja hoitajakutsujärjestelmän uusiminen.

2.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen tulosalueittain

Käyttötalous yhteensä						
*) <u>Hallinto- ja tukipalvelut</u>						
		<u>TP 2017</u>	<u>TA 2018</u>	<u>TP 2018</u>	<u>Poikkeama</u>	<u>Tot-%</u>
	Toimintatulot	518 336	436 826	616 805	179 979	141,2
	Toimintamenot	6 384 257	6 546 921	6 990 500	443 579	106,8
	Suunnitelmapoistot	414 794	432 588	180 750	-251 838	41,8
	Nettomenot	6 280 715	6 542 683	6 554 445	11 762	100,2
<u>Sosiaalipalvelut</u>						
		<u>TP 2017</u>	<u>TA 2018</u>	<u>TP 2018</u>	<u>Poikkeama</u>	<u>Tot-%</u>
	Toimintatulot	1 122 972	1 072 358	1 130 498	58 140	105,4
	Toimintamenot	18 563 954	19 166 304	19 028 875	-137 429	99,3
	Suunnitelmapoistot	27 803	31 700	22 806	-8 894	71,9
	Nettomenot	17 468 785	18 125 646	17 921 183	-204 463	98,9
<u>Ikäihmisten palvelut</u>						
		<u>TP 2017</u>	<u>TA 2018</u>	<u>TP 2018</u>	<u>Poikkeama</u>	<u>Tot-%</u>
	Toimintatulot	5 956 983	5 881 266	5 789 676	-91 590	98,4
	Toimintamenot	25 450 783	26 508 503	27 355 831	847 328	103,2
	Suunnitelmapoistot	40 602	34 000	32 614	-1 386	95,9
	Nettomenot	19 534 402	20 661 237	21 598 769	937 532	104,5
<u>Perusterveydenhuolto</u>						
		<u>TP 2017</u>	<u>TA 2018</u>	<u>TP 2018</u>	<u>Poikkeama</u>	<u>Tot-%</u>
	Toimintatulot	3 040 153	3 104 732	2 655 152	-449 580	85,5
	Toimintamenot	16 856 854	17 212 943	17 491 158	278 215	101,6
	Suunnitelmapoistot	64 629	62 900	61 337	-1 563	97,5
	Nettomenot	13 881 330	14 171 111	14 897 343	726 232	105,1
<u>Erikoissairaanhoito</u>						
		<u>TP 2017</u>	<u>TA 2018</u>	<u>TP 2018</u>	<u>Poikkeama</u>	<u>Tot-%</u>
	Toimintamenot	29 943 078	28 990 430	31 930 155	2 939 725	110,1
	Nettomenot	29 943 078	28 990 430	31 930 155	2 939 725	110,1
<u>Palveluliikenne</u>						
		<u>TP 2017</u>	<u>TA 2018</u>	<u>TP 2018</u>	<u>Poikkeama</u>	<u>Tot-%</u>
	Toimintamenot	69 470	67 130	127 312	60 182	189,6
	Nettomenot	69 470	67 130	127 312	60 182	189,6

*)Hallinnon ja tukipalvelujen nettokustannukset on jaettu joko kulujen tai käytön suhteessa palvelualueille.

Käyttötalous yhteensä						
		TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama	Tot-%
	Toimintatulot	10 638 444	10 495 182	10 205 530	-289 652	97,2
	Toimintamenot	90 985 489	91 943 848	96 377 229	4 433 381	104,8
	Suunnitelmapoistot	547 828	561 188	297 507	-263 681	53,0
	Nettomenot/kuntien maksuosuudet	80 894 873	82 009 854	86 469 206	4 459 352	105,4
	TOIMINTAKATE	498 960	561 190	284 106	-277 084	50,6
	Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	64 744	30 998	25 119	-5 879	81,0
	VUOSIKATE	563 704	592 188	309 225	-282 963	52,2
	Suunnitelman mukaiset poistot	547 828	561 188	297 507	-263 681	53,0
	TILIKAUDEN TULOS	15 876	31 000	11 718	-19 282	37,8

2.2.2 Jäsenkuntien rahoitusosuudet

KUNTAOSUUEDET (peruspalvelut)				Tot %	Muutos-%
	TP2017	TA2018	TP2018	TP 18/TA18	TP 18/TP 17
Sosiaalipalvelut					
Evijäri	2 055 133	2 179 915	2 077 800	95,3	1,1
Kauhava	13 324 473	13 597 754	13 706 623	100,8	2,9
Lappajärvi	2 086 985	2 345 778	2 134 654	91,0	2,3
YHTEENSÄ	17 466 591	18 123 446	17 919 077	98,9	2,6
Ikäihmisten palvelut					
Evijäri	2 408 139	2 691 935	2 388 782	88,7	-0,8
Kauhava	13 421 972	14 066 596	15 142 102	107,6	12,8
Lappajärvi	3 704 292	3 902 706	4 067 885	104,2	9,8
YHTEENSÄ	19 534 402	20 661 237	21 598 769	104,5	10,6
Perusterveydenhuolto					
Evijäri	1 875 206	1 720 808	1 645 962	95,7	-12,2
Kauhava	10 024 313	10 398 623	11 250 965	108,2	12,2
Lappajärvi	1 981 812	2 048 180	1 996 965	97,5	0,8
YHTEENSÄ	13 881 331	14 167 611	14 893 892	105,1	7,3
Erikoissairaanhoido					
Evijäri	3 541 278	3 577 875	3 914 309	109,4	10,5
Kauhava	21 863 873	21 202 335	23 514 841	110,9	7,6
Lappajärvi	4 537 927	4 210 220	4 501 005	106,9	-0,8
YHTEENSÄ	29 943 078	28 990 430	31 930 155	110,1	6,6
PERUSPALVELUT YHTEENSÄ					
Evijäri	9 879 757	10 170 533	10 026 854	98,6	1,5
Kauhava	58 634 631	59 265 308	63 614 530	107,3	8,5
Lappajärvi	12 311 015	12 506 883	12 700 510	101,5	3,2
YHTEENSÄ	80 825 402	81 942 724	86 341 893	105,4	6,8
Palveluliikenne					
Evijäri	10 312	11 188	17 127	153,1	66,1
Kauhava	40 489	44 753	72 116	161,1	78,1
Lappajärvi	18 669	11 188	38 069	340,3	103,9
YHTEENSÄ	69 470	67 130	127 312	189,7	83,3
KAIKKI KUNTAOSUUEDET YHTEENSÄ					
Evijäri	9 890 069	10 181 721	10 043 981	98,6	1,6
Kauhava	58 675 120	59 310 061	63 686 646	107,4	8,5
Lappajärvi	12 329 684	12 518 072	12 738 579	101,8	3,3
YHTEENSÄ	80 894 873	82 009 854	86 469 206	105,4	6,9

2.2.3 Tuloslaskelman toteutuminen

TULOSLASKELMA				
	TA 2018	TP 2018	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	85 305 096,00	89 566 595,27	4 261 499,27	105,0
Maksutuotot	5 487 211,00	5 272 706,53	-214 504,47	96,1
Tuet ja avustukset	459 912,00	592 815,89	132 903,89	128,9
Muut toimintatuotot	1 252 818,00	1 229 218,36	-23 599,64	98,1
TUOTOT YHTEENSÄ	92 505 037,00	96 661 336,05	4 156 299,05	104,5
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-28 724 767,00	-28 931 030,45	206 263,45	100,7
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-5 092 053,00	-5 480 914,13	388 861,13	107,6
Muut henkilösivukulut	-1 495 029,00	-1 218 881,36	-276 147,64	81,5
Palvelujen ostot				
Asiakaspalvelujen ostot	-39 090 837,00	-42 063 553,96	2 972 716,96	107,6
Palvelujen ostot	-8 580 222,00	-9 125 975,87	545 753,87	106,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-3 084 502,00	-3 213 448,53	128 946,53	104,2
Avustukset				
	-3 148 105,00	-3 356 127,93	208 022,93	106,6
Muut toimintakulut				
	-2 728 332,00	-2 987 297,48	258 965,48	109,5
KULUT YHTEENSÄ	-91 943 847,00	-96 377 229,71	4 433 382,71	104,8
TOIMINTAKATE	561 190,00	284 106,34	277 083,66	50,6
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT				
Korkotuotot	25 000,00	19 524,97	-5 475,03	78,1
Muut rahoitustuotot	7 000,00	6 271,24	-728,76	89,6
Muut rahoituskulut	-1 000,00	-676,24	-323,76	67,6
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	31 000,00	25 119,97	-5 880,03	81,0
VUOSIKATE	592 190,00	309 226,31	282 963,69	52,2
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				
Suunnitelman mukaiset poistot	-561 188,00	-297 508,12	-263 679,88	53,0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	31 002,00	11 718,19	-19 283,81	

2.2.4 Investointiosan toteutuminen

Atk- ja tietoliikenne-ohjelmat	TA 2018	TP2018
mm. Effic LifeCare	200 000	
	200 000	
Atk-laitteet		
Korvaushankinnat	50 000	
Etädiag. Ohj.+laitteet	20 000	
	70 000	
Koneet ja kalusto		
<i>Suun terveydenhoito</i>		
Hoitokoneyksikkö	30 500	
Ilokaasudedaatioväl.	7 000	
Dac-sterilointilaite	12 000	
<i>Tukipalvelut</i>		
Autoklaavi	20 000	
Lämpökanaali, terv.as	20 000	
<i>Terveyspalvelut</i>		
Itseilmoittautumislaitteisto	10 000	
Happijärjestelmä Iltakello	70 000	
Deko Huuhtelulaite	10 000	
<i>Ikäihmiset</i>		
Sähkösängyt	32 000	
Suihkutuolit	7 100	
Geriatrituolit	6 000	
Hoitajakutsu		26 819
Sairaalaosaston kalusteet		36 140
	224 600	62 958
Sijoitukset		
Pesulan osake		2 135
		2 135
	494 600	65 093

2.2.5 Rahoitusosan toteutuminen

	TA 2018	TP 2018	Poikkeama	Tot-%
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	592 190,00	309 226,31	-282 963,69	52,2
Tulorahoituksen korjauserät				
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-494 600,00	-65 093,02	429 506,98	13,2
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot				
Toiminnan ja investointien rahavirta	97 590,00	244 133,29	146 543,29	250,2
Rahoituksen rahavirta				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen pääomat		-11 052,28		
Vaihto-omaisuuden muutos		-856,84		
Saamisten muutos		-4 424 452,02		
Korottomien velkojen muutos		336 906,45		
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.		-3 855 321,40	-3 855 321,40	
Rahoituksen rahavirta		-3 855 321,40	-3 855 321,40	
Rahavarojen muutos	97 590,00	-3 855 321,40	-3 952 911,40	-3950,5

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA		
	1.1. - 31.12.2018	1.1. - 31.12.2017
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	89 566 595,27	84 396 986,25
Maksutuotot	5 272 706,53	5 308 718,18
Tuet ja avustukset	592 815,89	524 567,70
Muut toimintatuotot	1 229 218,36	1 303 127,81
TUOTOT YHTEENSÄ	96 661 336,05	91 533 399,94
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-28 931 030,45	-27 694 523,40
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-5 480 914,13	-5 056 323,90
Muut henkilösivukulut	-1 218 881,36	-1 339 659,82
Palvelujen ostot		
Asiakaspalvelujen ostot	-42 063 553,96	-39 801 634,27
Palvelujen ostot	-9 125 975,87	-8 535 857,41
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-3 213 448,53	-2 987 784,73
Varaston muutos		
Avustukset	-3 356 127,93	-2 844 102,96
Muut toimintakulut	-2 987 297,48	-2 774 553,28
KULUT YHTEENSÄ	-96 377 229,71	-91 034 439,77
TOIMINTAKATE	284 106,34	498 960,17
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT		
Korkotuotot	19 524,97	41 878,11
Muut rahoitustuotot	6 271,24	23 098,43
Muut rahoituskulut	-676,24	-233,83
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT YHTEENSÄ	25 119,97	64 742,71
VUOSIKATE	309 226,31	563 702,88
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
Suunnitelman mukaiset poistot	-297 508,12	-547 827,66
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	11 718,19	15 875,22

3.2 Rahoituslaskelma

		2018	2017
Toiminnan rahavirta			
	Vuosikate	309 226,31	563 702,88
	Tulorahoituksen korjauserät		-12 545,15
Investointien rahavirta			
	Investointimenot	-65 093,02	-140 490,84
	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		23 400,00
Toiminnan ja investointien rahavirta		244 133,29	434 066,89
Rahoituksen rahavirta			
	Muut maksuvalmiuden muutokset		
	Toimeksiantojen pääomat	-11 052,28	48 010,44
	Vaihto-omaisuuden muutos	-856,84	22 939,96
	Saamisten muutos	-4 424 452,02	2 326 251,44
	Korottomien velkojen muutos	336 906,45	-350 469,33
	Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-4 099 454,69	2 046 732,51
Rahoituksen rahavirta		-4 099 454,69	2 046 732,51
Rahavarojen muutos		-3 855 321,40	2 480 799,40
Rahavarat 1.1.		9 877 697,39	7 396 897,99
Rahavarat 31.12.		6 022 375,99	9 877 697,39
		-3 855 321,40	2 480 799,40

3.3 Tase

	31.12.2018	31.12.2017
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	57 568,74	107 712,41
Muut pitkävaikutteiset menot	13 571,99	28 124,22
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	71 140,73	135 836,63
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	105 390,43	105 390,43
Rakennukset	227 754,67	297 409,41
Kiinteät rakennelmat ja laitteet	119 188,81	129 629,88
Koneet ja kalusto	415 862,90	505 621,29
Muut aineelliset hyödykkeet	1 934,16	1 934,16
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	870 130,97	1 039 985,17
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	6 553,45	4 418,45
Sijoitukset yhteensä	6 553,45	4 418,45
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	947 825,15	1 180 240,25
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	61 651,56	60 794,72
Vaihto-omaisuus yhteensä	61 651,56	60 794,72
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	5 755 451,29	740 825,33
Muut saamiset	464 345,89	304 406,77
Siirtosaamiset	453 998,28	1 204 111,34
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	6 673 795,46	2 249 343,44
Saamiset yhteensä	6 673 795,46	2 249 343,44
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset	6 022 375,99	9 877 697,39
Rahat ja pankkisaamiset yhteensä	6 022 375,99	9 877 697,39
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	12 757 823,01	12 187 835,55
VASTAAVAA YHTEENSÄ	13 705 648,16	13 368 075,80

VASTATTAVAA			
		31.12.2018	31.12.2017
OMA PÄÄOMA			
	Peruspääoma	2 458 646,27	2 458 646,27
	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	193 326,48	177 451,26
	Tilikauden yli-/alijäämä	11 718,19	15 875,22
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		2 663 690,94	2 651 972,75
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
	Valtion toimeksiantojen pääomat	50 155,88	61 208,16
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ		50 155,88	61 208,16
VIERAS PÄÄOMA			
	Lyhytaikainen vieras pääoma		
	Saadut ennakot		
	Ostovelat	4 998 109,96	4 844 474,61
	Muut velat	573 149,50	536 458,78
	Siirtovelat	5 420 541,88	5 273 961,50
	Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	10 991 801,34	10 654 894,89
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		10 991 801,34	10 654 894,89
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		13 705 648,16	13 368 075,80

4. Liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Käyttöomaisuuden arvostus

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Yhtymähallitus on 19.11.2013 hyväksynyt Kilan kuntajaoston yleisohjeen 15.11.2012 mukaisen poistosuunnitelman. Uutta poistosuunnitelmaa käytetään 1.1.2013 jälkeen käyttöönottettujen hyödykkeiden osalta. Vanhojen hyödykkeiden osalta käytetään aiemmin voimassa olleen poistosuunnitelman mukaisia poistoajoja. Aiemman poistosuunnitelman poistoajat eivät poikkea olennaisesti 19.11.2013 poistosuunnitelman poistoajoista.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen keskihintamenetelmällä hankintamäärillä painotettujen hankintamenojen keskiarvoon.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tilinpäätös 2014

Kauhavan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kuntayhtymän tilinpäätöksen tilikaudelta 2014 kokouksessaan 15.6.2015 § 32. Lappajärven ja Evijärven kunnat eivät ole hyväksyneet tilikauden 2014 tilinpäätöstä yhtymähallituksen esittämässä muodossa. Lappajärven kunnanvaltuusto on kokouksessaan 15.6.2015 § 23 ja Evijärven kunnanvaltuusto kokouksessaan 22.6.2015 § 29 hyväksynyt kuntayhtymän tilikauden 2014 tilinpäätöksen muilta osin, paitsi kotipalvelun kunnittaisen kustannusten uudelleenjakoa ja siinä tapahtunutta menettelyä koskevalta osalta. 31.12.2016 tilikauden 2014 tilinpäätös on edelleen hyväksymättä Evijärven ja Lappajärven osalta kotipalvelun kunnittaisen kustannusten uudelleenjaon ja sen menettelytavan osalta. Kuntayhtymän taseessa on myyntisaamisia Lappajärven kunnalta 193 331,62 eur ja Evijärven kunnalta 9 276,72 eur tilikauden 2014 kuntaosuuksista.

Yhtymähallitus päätti yksimielisesti 30.10.2018 § 116, että Evijärven ja Lappajärven kunnilta olevat riidanalaiset saatavat kirjataan vuoden 2018 menoiksi.

Lappajärven kunta on eronnut 1.1.2019 kuntayhtymästä. Eroamisella ei ole ollut vaikutusta vuoden 2018 tilinpäätökseen.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

4.2.1 Toimintatuotot tulosalueittain

		2018	2017
Myyntituotot			
	Hallinto- ja tukipalvelut	367 131,14	241 713,15
	Sosiaalipalvelut	260 236,16	309 574,65
	Ikäihmisten palvelut	1 738 398,15	1 843 008,41
	Terveyspalvelut	731 623,87	1 107 732,84
	Kuntien perusp.maksuosuudet	86 469 205,95	80 894 957,20
	Myyntituotot yhteensä	89 566 595,27	84 396 986,25
Maksutuotot			
	Hallinto- ja tukipalvelut	1,00	3,27
	Sosiaalipalvelut	177 292,35	192 571,80
	Ikäihmisten palvelut	3 190 079,14	3 187 224,62
	Terveyspalvelut	1 905 334,04	1 928 918,49
	Maksutuotot yhteensä	5 272 706,53	5 308 718,18
Tuet ja avustukset			
		2018	2017
	Työllistämistuki	73 737,33	65 411,44
	Korvaukset Kelalta	195 536,80	178 912,21
	Toimeentulotuen valtionosuus		-1 726,10
	Muut tuet ja avustukset	323 541,76	281 970,15
	Tuet ja avustukset yhteensä	592 815,89	524 567,70
Muut tuotot			
	Vuokratuotot	1 083 514,95	1 103 389,13
	Toimeentulotuen takaisinperintä	11 199,04	26 085,79
	Muut tuotot	134 504,37	173 652,89
	Muut tuotot yhteensä	1 229 218,36	1 303 127,81
	Toimintatuotot yhteensä	96 661 336,05	91 533 399,94

4.2.2 Toimintakulut tulosalueittain

		2018		2017
Henkilästäökulut				
	Hallinto- ja tukipalvelut	3 567 868		3 334 217
	Sosiaalipalvelut	5 698 893		5 499 091
	Ikäihmistien palvelut	17 603 362		16 835 185
	Terveyspalvelut	8 760 703		8 422 014
Henkilästäökulut yhteensä		35 630 826		34 090 507
	Erikoissairaanhito	31 930 155		29 943 078
	Erityispaalvelut	1 437 850		1 362 424
Muut asiakaspaalvelut				
	Sosiaalipalvelut	6 492 770		6 293 523
	Ikäihmistien palvelut	1 653 824		1 686 093
	Terveyspaalvelut	548 955		516 517
Asiakaspaalvelut yhteensä		8 695 549		8 496 132
Muut palvelut				
	Hallinto- ja tukipalvelut	1 810 880		1 580 579
	Sosiaalipalvelut	1 466 598		1 443 485
	Ikäihmistien palvelut	2 269 068		2 036 647
	Terveyspaalvelut	3 579 430		3 475 146
Muut palvelut yhteensä		9 125 976		8 535 857
Aineet ja tarvikkeet				
	Hallinto- ja tukipalvelut	926 204		829 181
	Sosiaalipalvelut	198 533		173 806
	Ikäihmistien palvelut	334 862		390 957
	Terveyspaalvelut	1 753 850		1 593 840
Aineet ja tarvikkeet yhteensä		3 213 449		2 987 785
Avustukset		3 356 128		2 844 103
Muut toimintamenot		2 987 297		2 774 553
Toimintakulut yhteensä		96 377 230		91 034 440

4.2.3 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

1.1.2013 käyttöön otetuista hyödykkeistä
Yhtymähallitus 19.11.2013

Aineettomat hyödykkeet	Poistomenetelmä	
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5 - 20 vuotta
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 - 20 vuotta
Kehittämismenot	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat	Tasapoisto	
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	20 - 40 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Tasapoisto	10 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	Tasapoisto	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10 - 15 vuotta
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Tasapoisto	10 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet		
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista/ennen 1.1.2013
käyttöön otetuista hyödykkeistä

Aineettomat hyödykkeet	Poistomenetelmä	
Muut pitkävaikutteiset menot		
Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto	5 vuotta
Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	5 vuotta
Muut	Tasapoisto	5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat	Tasapoisto	
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	40 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Tasapoisto	12 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	Tasapoisto	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	15 vuotta
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Tasapoisto	10 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet		
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	

Jäsenkunnista siirtyneen sosiaalitoimen irtaimen käyttöomaisuuden poisto-ajaksi vahvistettiin yhtymähallituksessa 3 vuotta.

4.2.4 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta tilinpäätöksessä

2014 - 2018 keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	555 006 eur/vuosi
2014 - 2018 keskimääräinen poistonalaisten investointien hankintameno	288 825 eur/vuosi
Ero eur	- 266 180 eur
Ero %	- 47,9 %

4.3 Taseen vastaavia ja vastattavia koskevat liitetiedot

4.3.1 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Työterveyshuolto/Kela	176 115,37	171 157,94
Muut saamiset Kelalta	56 502,43	41 962,23
Valtionosuudet/hankkeet	33 827,06	
Sotainvaliditilitykset/valtio	65 233,22	46 879,09
Muut siirtosaamiset valtiolta	43 511,74	62 906,17
Muut siirtosaamiset	59 381,06	114 970,19
Siirtosaamiset yhteensä	434 570,88	437 875,62

4.3.2 Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

	2018	2017
Tietokoneohjelmistot		
Alkusaldo 1.1.	107 712,41	150 323,69
Tilikauden lisäykset		22 885,66
Tilikauden poistot	-50 143,67	-65 496,94
Tasearvo 31.12.	57 568,74	107 712,41
Muut pitkävaikutteiset menot		
Alkusaldo 1.1.	28 124,22	56 631,10
Tilikauden poistot	-14 552,23	-28 506,88
Tasearvo 31.12.	13 571,99	28 124,22
Aineettomat hyödykkeet yht.	71 140,73	135 836,63

Aineelliset hyödykkeet		2018	2017
Maa- ja vesialueet			
	Alkusaldo 1.1.	82 916,65	82 916,65
	Tasearvo 31.12.	82 916,65	82 916,65
Liittymismaksut			
	Alkusaldo 1.1.	22 473,78	22 473,78
	Tasearvo 31.12.	22 473,78	22 473,78
Maa- ja vesialueet		105 390,43	105 390,43
Hallinto- ja laitosrakennukset			
	Alkusaldo 1.1.	297 409,41	565 672,53
	Tilikauden poistot	-69 654,74	-268 263,12
	Tasearvo 31.12.	227 754,67	297 409,41
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet			
	Alkusaldo 1.1.	129 629,88	140 070,94
	Tilikauden poistot	-10 441,07	-10 441,06
	Tasearvo 31.12.	119 188,81	129 629,88
Rakennukset		346 943,48	427 039,29
ATK			
	Alkusaldo 1.1.	15 075,41	47 106,39
	Tilikauden poistot	-13 673,28	-32 030,98
	Tasearvo 31.12.	1 402,13	15 075,41
Muut koneet ja kalusto			
	Alkusaldo 1.1.	490 545,88	516 029,38
	Tilikauden lisäykset	62 958,02	117 605,18
	Tilikauden poistot	-139 043,13	-143 088,68
	Tasearvo 31.12.	414 460,77	490 545,88
Koneet ja kalusto		415 862,90	505 621,29
		2018	2017
Arvo- ja taide-esineet			
	Alkusaldo 1.1.	1 934,16	1 934,16
	Tasearvo 31.12.	1 934,16	1 934,16
Muut aineelliset hyödykkeet		1 934,16	1 934,16
Aineelliset hyödykkeet yht.		870 130,97	1 039 985,17

Sijoitukset	2018	2017
Muut osakkeet ja osuudet		
Alkusaldo 1.1.	4 418,45	15 273,30
Lisäykset	2 135,00	
Vähennykset		-10 854,85
Saldo 31.12.	6 553,45	4 418,45
Osakkeet ja osuudet	6 553,45	4 418,45
Sijoitukset yht.	6 553,45	4 418,45
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	947 825,15	1 180 240,25

4.3.3 Oman pääoman erittely

	2018	2017
Peruspääoma		
Evijärvi 1.1	22 691,54	22 691,54
Evijärvi 31.12.	22 691,54	22 691,54
Kauhava 1.1.	2 299 513,85	2 305 129,18
Kauhava 31.12	2 299 513,85	2 299 513,85
Lappajärvi 1.1.	136 440,88	136 440,88
Lappajärvi 31.12	136 440,88	136 440,88
Peruspääoma 31.12	2 458 646,27	2 458 646,27
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä		
Alkusaldo 1.1.	193 326,38	177 451,26
Edellisten kausien ali/ylijäämä 31.12.	193 326,38	177 451,26
Tilikauden yli-/alijäämä	11 718,19	15 875,12
Oma pääoma yhteensä	2 663 690,84	2 651 972,65

4.3.4 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2018	2017
Maksamattomat palkat	319 296,91	330 907,45
Sosiaalivakuutusmaksuvelat	573 149,50	513 338,55
Lomapalkkavaraukset	4 441 724,03	4 357 966,77
Itsenäistymisvarat	2 417,06	1 306,25
Muut siirtovelat	83 954,38	70 442,48
Siirtovelat yhteensä	5 420 541,88	5 273 961,50

4.4 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

4.4.1 Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	31.12.2018	31.12.2017
Vakinaiset		
Kokoaikaiset	557	532
Osa-aikaiset	137	145
Vakinaiset yhteensä	694	677
Määräaikaiset		
Kokoaikaiset	194	193
Osa-aikaiset	15	33
Sivutoimiset	3	0
Työllistetyt	3	4
Määräaikaiset yhteensä	215	230
Kaikki yhteensä	909	907

4.4.2 Tilikauden henkilöstökulut

	2018	2017
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	28 931 030,45	27 694 523,40
Eläkekulut	5 480 914,13	5 056 323,90
Muut sosiaalivakuutusmaksut	1 218 881,36	1 339 659,82
Henkilöstökulut yhteensä	35 630 825,94	34 090 507,12
Henkilöstökulut tulosalueittain		
Hallinto- ja tukipalvelut	3 567 867,68	3 334 216,70
Sosiaalipalvelut	5 698 893,34	5 499 091,15
Ikäihmisten palvelut	17 603 361,51	16 835 184,92
Terveyspalvelut	8 760 703,41	8 422 014,35
	35 630 825,94	34 090 507,12

4.4.3 Tilintarkastajan palkkiot

	2018	2017
Tilintarkastuspalkkiot	6 562,05	4 971,03
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	1 472,39	760,72
	8 034,44	5 731,75

4.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

4.5.1 Leasingvastuiden yhteismäärä

	2018	2017
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	44 295,26	28 459,23
Myöhemmin maksettavat	79 414,64	30 195,02
Leasingvastuut yhteensä	123 709,90	58 654,25

4.5.2 Vastuusitoumukset

	2018	2017
Vuokravastuut	3 231 768,67	3 756 634,63
Pääomavuokravastuut	1 032 366,72	1 235 467,84
Vuokravastuut yhteensä	4 264 135,39	4 992 102,47

5. Tilinpäätöksen allekirjoitukset

5.1 Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Kuntayhtymä Kaksineuvoinen

Tilinpäätös kaudelta 1.1. - 31.12.2018

Kauhavalla 5.3.2019

Yhtymähallitus

Juho Pakanen

Marko Tuomi

Juha-Pekka

Juha Keltanen

Ulla Laanila

Juha-Pekka

Selma Oksanen

Nina Oksanen

Heidi Pakanen

Marko Tuomi

Juha-Pekka

Juha-Pekka

5.2 Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Kauhavalla 15.5.2019

KPMG Oy Ab

Elina Pesonen
KHT, JHT

6. Luettelot ja selvitykset

6.1 Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista

Pääkirja
Päiväkirjat
Tasekirja

Tositteiden lajit	Tositelajit
Kassa- ja pankkitositteet	1-2
Palkkatapahtumat	4
Toimeentulotuki	6
Luottotappiot	15
Ostolaskut ja niiden maksut	20 - 29
Myyntilaskut ja niiden suoritukset	30 - 39
Arvonlisävero	50
Muistiotositteet	90
Kirjanpidon tulos	96

6.2 Selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Pysyvästi säilytettävät
Tasekirja
Talousarvion toteutumisvertailu
Tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus
Toimintakertomus
Tililuettelo

Kymmenen vuotta säilytettävät
Pääkirja
Tase-erittelyt
Päiväkirjat
Tilikauden tositteet *)

*) ESR:n ja EAKR:n rahoittamien hankkeiden tositteet 10 vuotta ohjelmakauden päättymisestä.

7. Tilasto-osa

7.1 Palvelujen käyttö jäsenkunnittain ja tehtävittäin 2010 - 2018

	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>
<u>Perheneuvola,</u>								
Kauhava	3 461	3 889	3 559	2 874	1 405	1 416	1 232	1 329
Evijärvi	469	527	675	388	370	213	188	149
Lappajärvi	499	619	658	251	257	189	156	289
YHTEENSÄ	4 429	5 035	4 892	3 513	2 032	1 818	1 576	1 767
<u>Musiikkiterapia</u>								
Kauhava	247	268	69	119	96			
Evijärvi	19	0	0					
Lappajärvi	5	23	21	31	16			
YHTEENSÄ	271	291	90	150	112			
<u>Lastensuojelun perhe- ja laitoshoidon</u> hoitopäivät								
Kauhava	8 673	8 515	8 373	7 873	7 810	10 448	10 988	
Evijärvi	4 021	3 694	3 457	3 521	3 018	1 600	1 313	
Lappajärvi	1 951	1 305	671	247	287	868	1 305	
YHTEENSÄ	14 645	13 514	12 501	11 641	11 115	12 916	13 606	
<u>Roihan majakka</u>								
Kauhava		2 211	3 563	3 603	3 212	2 915	2 730	1 531
Lappajärvi			68	2		60	189	93
YHTEENSÄ		2 211	3 631	3 605	3 212	2 975	2 919	1 624
<u>Vammaisten ja mt-kunt. asumispalvelut</u>								
Kauhava	34 089	36 875	37 297	38 129	37 919	40 444	41 268	42 823
Evijärvi	6 684	6 566	6 452	6 559	7 085	7 400	7 412	7 174
Lappajärvi	3 926	3 337	2 107	2 699	4 018	5 735	5 422	5 117
YHTEENSÄ	44 699	46 778	45 856	47 387	49 022	53 579	54 102	55 114
2016 alkaen kuntalaskutuksessa								
<u>Vammaisten asumispalvelut</u>								
Kauhava						21 118	22 365	23 386
Evijärvi						3 326	3 015	2 270
Lappajärvi						1 634	1 997	1 286
YHTEENSÄ						26 078	27 377	26 942
<u>Mt-kuntoutujien asumispalvelut</u>								
Kauhava						19 326	18 903	19 437
Evijärvi						4 074	4 397	4 904
Lappajärvi						4 101	3 425	3 831
YHTEENSÄ						27 501	26 725	28 172
<u>Työ- ja päivätoiminta</u>								
Kauhava	11 077	11 118	11 837	12 148	12 700	12 865	12 223	2 783
Evijärvi	2 777	3 293	3 730	3 904	3 823	3 703	2 594	11 943
Lappajärvi	4 435	3 626	3 147	3 117	2 744	2 570	2 418	2 191
YHTEENSÄ	18 289	18 037	18 714	19 169	19 267	19 138	17 235	16 917

	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>
<u>Kotihoito</u>								
Kauhava	76 014	78 842	74 352	179 706	253 304			
Evijärvi	16 967	19 319	20 129	24 136	31 191			
Lappajärvi	21 511	20 766	25 181	30 776	32 637			
YHTEENSÄ	114 492	118 927	119 662	234 618	317 132			
<u>Kotihoito</u>								
Kauhava				77 410	100 827	105 150	112 076	123 532
Evijärvi				14 482	17 616	19 208	21 075	24 101
Lappajärvi				11 198	14 093	15 280	28 026	29 284
YHTEENSÄ				103 090	132 536	139 638	161 177	176 917
<u>Palveluasuminen</u>								
Kauhava	47 179	46 017	43 868	10 902		725		
Evijärvi	4 645	4 335	4 664	2 746				
Lappajärvi	15 785	13 315	11 850	9 242	8 309	7 404		
YHTEENSÄ	67 609	63 667	60 382	22 890	8 309	8 129		
<u>Tehostettu palveluasuminen</u>								
Kauhava	41 702	47 414	50 883	66 845	78 604	79 085	71 700	72 871
Evijärvi	11 779	11 721	12 011	10 742	9 989	9 954	12 858	9 918
Lappajärvi	8 427	10 841	11 732	21 650	25 261	23 711	21 881	22 022
YHTEENSÄ	61 908	69 976	74 626	99 237	113 854	112 750	106 439	104 811
<u>Laitoshoito/intervallihoito</u>								
Kauhava	43 742	35 580	34 048	17 625	1 574	789		
Evijärvi	5 761	6 108	6 158	4 456	3 957	2 962		
Lappajärvi	10 238	11 510	11 953	2 807	1 274	908		
YHTEENSÄ	59 741	53 198	52 159	24 888	6 805	4 659		
	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>
<u>Avohoito</u>								
Kauhava	45 409	42 620	45 446	44 056	39 905	41 492	41 733	44 091
Evijärvi	8 161	8 381	7 763	7 841	6 754	6 908	6 640	6 279
Lappajärvi	7 130	6 833	6 001	7 437	6 530	7 656	8 029	7 654
YHTEENSÄ	60 700	57 834	59 210	59 334	53 189	56 056	56 402	58 024
<u>Terveysneuvonta</u>								
Kauhava	24 306	21 728	21 581	20 709	19 470	21 962	20 726	20 855
Evijärvi	4 531	4 224	4 266	4 051	4 050	4 166	3 685	3 518
Lappajärvi	4 234	4 085	3 983	3 870	3 715	4 361	3 817	4 437
YHTEENSÄ	33 071	30 037	29 830	28 630	27 235	30 489	28 228	28 810

<u>Vuorohoito-osasto</u>								
Kauhava	6 706	6 566	6 393	6 768	5 809			
Evijärvi	47	248	663	442	331			
Lappajärvi	0	88	179	107	30			
YHTEENSÄ	6 753	6 902	7 235	7 317	6 170			
<u>Kuntoutusosasto</u>								
Kauhava	3 871	3 145	3 213	3 425	3 569	5 817	4 873	1 930
Evijärvi	612	948	553	1 001	1 016	343	820	49
Lappajärvi	3 334	3 316	3 799	4 727	3 407	232	356	115
YHTEENSÄ	7 817	7 409	7 565	9 153	7 992	6 392	6 049	2 094
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
<u>Sairaalaosasto</u>								
Kauhava	12 389	11 926	11 829	10 470	8 426	7 561	6 500	8 291
Evijärvi	2 163	2 622	1 470	1 678	1 539	1 546	1 370	1 445
Lappajärvi	1 664	2 109	1 634	1 852	1 045	2 018	2 100	1 619
YHTEENSÄ	16 216	16 657	14 933	14 000	11 010	11 125	9 970	11 355
<u>Suun terveydenhuolto</u>								
Kauhava	20 264	20 120	19 942	19 057	19 687	19 044	19 760	18 984
Evijärvi	3 312	3 245	3 015	3 771	3 196	3 266	3 367	3 308
Lappajärvi	3 879	4 379	4 159	4 723	4 368	4 350	4 020	4 331
YHTEENSÄ	27 455	27 744	27 116	27 551	27 251	26 660	27 147	26 623

7.2 Suoritehinnat 2011 - 2018 tehtävittäin

2014 kotihoidon jäsenkuntaosuus laskettu eur/yli 65-vuotias ja 2015 eur/tiimien palkkakustannukset.

	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>
Perheneuvola								
Käynnin/suoritteen (2014) hinta, €	83,17	80,98	77,94	120,09	205,96	227,74	223,50	180,38
Musiikkiterapia								
Käyntikerran hinta, €	65,60	60,59	158,65	151,32	95,05			
Lastensuojelun sosiaali- ja perhetyö								
Jäsenkuntalaskutus, €/asukas	40,57	40,37	48,94	46,98	55,74	59,33	53,92	53,35
Perhe- ja laitoshoido								
Hoitopäivän hinta, €	153,12	156,41	146,39	143,83	141,93	165,02	171,34	168,09
Päihdepalvelut								
Jäsenkuntalaskutus, €/asukas	10,26	11,96	7,39	7,00	6,32	6,51	5,47	5,41
Vammaisten ja mielenterveys-								
kuntoutujien asumispalvelut								
Hoitopäivähinta, €	72,30	72,21	83,94	92,07	103,38			
Mt-kuntoutujien asumispalvelu 2016 alkaen erillisenä tehtävänä								
Hoitopäivän hinta, €						62,92	64,19	65,92
Vammaisten asumispalvelu 2016 alkaen erillisenä tehtävänä								
Hoitopäivän hinta, €						148,76	154,39	156,17
Työ- ja päivätoiminta								
Osallistumispäivän hinta, €	53,04	61,53	65,63	63,97	64,95	67,07	74,40	79,20
Sosiaali- ja muut tukitoimet (sis.								
mm. avustajien palkat ja kulj.palvelut)								
Jäsenkuntalaskutus, €/asukas	63,39	84,34	93,88	93,28	104,82	134,78	143,59	146,07
Aikuissosiaalityö ja työhön kuntoutus/								
työmarkkinatuki								
Jäsenkuntalaskutus, €/asukas	19,08	20,30	28,76	19,98	22,65	24,32	22,92	24,96
- 2014 lähtien työmarkkinatuki läpilaskutuksena								

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kotihoito								
Käyntikerran hinta, €	30,80	32,82	38,07	24,65	20,86			
Asiakastunnin hinta, €				54,72	49,91	50,35	47,88	48,24
Palveluasuminen								
Hoitopäivän hinta, €	34,23	37,57	41,13	42,17	52,54	49,28	0,00	0,00
Tehostettu palveluasuminen								
Hoitopäivän hinta, €	74,34	79,38	83,52	87,23	95,23	98,44	99,06	110,55
Laitoshoito								
Hoitopäivän hinta, €	105,05	112,99	114,20	148,17	125,56	134,89	0,00	0,00
Avohoito/avosairaanhoito								
Käyntikerran hinta, €	98,91	113,62	107,95	64,39	68,32	64,99	67,97	75,60
Avosairaanhoito/lääkärikäynti								
Käyntikerran hinta, €				137,76	150,46	82,66	94,67	119,05
Terveysneuvonta								
Käyntikerran hinta, €	46,90	54,19	60,66	64,32	71,01	53,73	51,30	41,55
Vuorohoito-osasto								
Hoitopäivän hinta, €	154,26	156,65	159,29	161,03	186,29			
Kuntoutusosasto								
Hoitopäivän hinta, €	184,27	193,82	211,72	194,98	218,21	287,88	271,54	499,50
Sairaalaosasto								
Hoitopäivän hinta, €	241,86	252,38	252,06	276,68	288,72	295,15	280,03	339,10
Suun terveydenhuolto								
Hoitokäynnin hinta, €	59,55	61,68	64,60	67,88	70,35	65,17	61,63	63,37
Työterveyshuolto								
Jäsenkuntalaskutus, €/asukas	7,09	9,18	0,85	5,33	5,45	5,76	1,30	11,40

7.3 Jäsenkuntien kuntaosuuksien menokehitys 2011 - 2018

Evijärven osalta erikoissairaanhoidon ja Eskoon menot on otettu huomioon vuoden 2017 alusta.

Ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintä on erotettu loppuun omaksi osiokseen. Toiminta siirtyi Seinäjoen kaupungin organisaatioon vuoden 2011 alusta lukien. Vuodelle 2011 kirjatut kustannukset ovat syntyneet vuonna 2010.

Sairaankuljetus on siirtynyt 1.1.2013 lähtien sairaanhoitopiirin vastuulle ja sisältyy erikoissairaanhoidon. Aiempina vuosina sairaankuljetus on sisältynyt perusterveydenhuollon kustannuksiin.

Varhaiskasvatus on siirtynyt 1.8.2014 Kauhavan kaupungin hoidettavaksi. Varhaiskasvatus sisältyy sosiaalipalveluiden kustannuksiin 31.7.2014 saakka.

Vuoden 2017 alusta KELA:n vastuulle siirtyneen perustoimeentuloturvan kustannukset sisältyvät kuntaosuuksiin.

											MENOT/AS.
PERUSPALVELUT											2499
EVIJÄRVI	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Ylitys/ Alitus	TP 2018
Sosiaalipalvelut	2 398 444	2 545 088	2 679 792	2 493 044	2 108 992	2 209 689	2 040 379	2 146 927	2 071 313	-75 614	829
Eryityispalvelut							14 754	32 988	6 487	-26 501	
Ikäihmisten palvelut	2 229 231	2 499 274	2 742 509	2 441 025	2 386 208	2 479 398	2 408 139	2 691 935	2 388 782	-303 153	956
Perusterveydenhuolto	1 879 607	2 289 608	1 887 043	2 107 813	2 031 037	1 778 679	1 875 206	1 720 808	1 645 962	-74 846	659
Erikoissairaanhoito							3 541 278	3 577 875	3 914 309	336 434	
YHTEENSÄ:	6 507 282	7 333 970	7 309 343	7 041 882	6 526 237	6 467 766	9 879 756	10 170 533	10 026 853	-143 680	2 443
											MENOT/AS.
											16278
KAUHAVA	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Ylitys/ Alitus	TP 2018
Sosiaalipalvelut	12 302 984	13 742 905	14 662 009	12 941 280	10 705 292	12 563 564	12 217 639	12 526 632	12 453 399	-73 233	765
Eryityispalvelut	825 839	1 181 579	952 798	929 188	1 015 470	994 846	1 106 834	1 071 122	1 253 224	182 102	77
Ikäihmisten palvelut	11 999 030	12 416 258	13 134 706	13 313 878	13 166 860	14 073 261	13 421 972	14 066 596	15 142 102	1 075 506	930
Perusterveydenhuolto	11 704 786	12 047 580	12 198 375	12 402 230	11 895 977	10 910 055	10 024 313	10 398 623	11 250 965	852 342	691
Erikoissairaanhoito	18892473	18809807,6	20418476,5	21299361	21115668	21991268	21 863 873	21 202 335	23 514 841	2 312 506	1 445
YHTEENSÄ:	55 725 112	58 198 130	61 366 365	60 885 937	57 899 267	60 532 994	58 634 631	59 265 308	63 614 531	4 349 223	3 908
											MENOT/AS.
											3140
LAPPAJÄRVI	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Ylitys/ Alitus	TP 2018
Sosiaalipalvelut	2 014 097	2 114 156	2 022 377	1 650 871	1 430 821	1 945 019	1 846 149	2 006 469	1 956 515	-49 954	623
Eryityispalvelut	125 946	157 223	187 720	332 970	216 005	147 147	240 836	339 309	178 139	-161 170	57
Ikäihmisten palvelut	3 000 866	3 433 383	3 876 102	3 739 233	3 850 779	3 782 000	3 704 292	3 902 706	4 067 885	165 179	1 296
Perusterveydenhuolto	2 175 954	2 487 441	2 405 592	2 805 934	2 401 813	1 996 282	1 981 812	2 048 180	1 996 965	-51 215	636
Erikoissairaanhoito	4054536	4272428,35	4068289,74	4151059	4050204	4137307,04	4 537 927	4 210 220	4 501 005	290 785	1 433
YHTEENSÄ:	11 371 399	12 464 630	12 560 081	12 680 067	11 949 622	12 007 755	12 311 016	12 506 884	12 700 509	193 625	4 045
	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Ylitys/ Alitus	
PERUSPALVELUT YHT.	81 942 725	77 996 730	81 235 789	80 607 886	76 375 126	79 008 515	80 825 403	81 942 725	86 341 893	4 399 168	
Varhaiskasvatus	5 641 832	6 416 740	6 690 442	4 130 940	11 929	8 889			8 889		
Peruspalvelut ilman varh.kasvatusta	76 300 893	71 579 991	74 545 347	76 476 946	76 363 198	78 999 626	80 825 403	81 942 725	86 333 004	4 390 279	

Ympäristöterv.huolto	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP2017	TA 2018	TP 2018	Ylitys/ Alitus
Evijärvi	4 274									
Kauhava	26 854									
Lappajärvi	5 336									
YHTEENSÄ	36 464									
MUUT PALVELUT										
Evijärvi	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Ylitys/ Alitus
Työpaja (Junki ja Kiepi)	12 097	23 948	12 337	37 483	10 718					0
Nuorten työpaja	0	3 923	11 434	4 279	11 908					0
Palveluliikenne	3 829	9 065	8 338	12 926	12 432	16 099	10 312	11 188	17 127	5 939
Kauhava	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Ylitys/ Alitus
Työpaja (Junki ja Kiepi)	31 588	60 592	63 824	92 656	168 686					0
Nuorten työpaja	0	18 833	25 124	49 951	58 838					0
Palveluliikenne	27 178	34 844	27 367	36 907	50 785	48 850	40 489	44 753	72 116	27 363
Lappajärvi	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP2017	TA 2016	TP 2018	Ylitys/ Alitus
Työpaja (Junki ja Kiepi)	4 509	1 592	1 859	8 027	6 935					0
Nuorten työpaja	0	0	2 792	768	6 757					0
Palveluliikenne	6 659	7 520	13 208	27 193	36 172	32 291	18 669	11 188	38 069	26 881
MUUT PALVELUT	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP2017	TA 2018	TP 2018	Ylitys/Alitus
Evijärvi	15 926	36 936	32 109	54 689	35 058	16 099	10 312	11 188	17 127	5 939
Kauhava	58 766	114 268	116 314	179 514	278 309	48 850	40 489	44 753	72 116	27 363
Lappajärvi	11 168	9 112	17 859	35 988	49 864	32 291	18 669	11 188	38 069	26 881
MUUT PALVELUT YH	85 860	160 316	166 281	270 191	363 231	97 240	69 470	67 129	127 312	60 183
KAIKKI KUNTAOSUUT	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP2017	TA 2018	TP 2018	Ylitys/Alitus
Evijärvi	6 527 482	7 370 906	7 341 452	7 096 571	6 561 295	6 483 865	9 890 068	10 181 721	10 043 980	-137 741
Kauhava	55 810 732	58 312 398	61 482 679	61 065 451	58 177 576	60 581 844	58 675 120	59 310 061	63 686 647	4 376 586
Lappajärvi	11 387 903	12 473 743	12 577 939	12 716 055	11 999 486	12 040 046	12 329 769	12 518 072	12 738 578	220 506
YHTEENSÄ	73 726 117	78 157 047	81 402 071	80 878 077	76 738 358	79 105 755	80 894 957	82 009 853	86 469 204	4 459 351